

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 44-36. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, srede in petek

Liubljana, petek 20. maja 1938

Cena posamezni številki din 1.50

Tradicije slovenskega trgovstva

Na večeršnjem občnem zboru Trg. društva »Merkur« je podal njegov predsednik dr. Windischer z ozirom na bližnji III. vsedržavni trgovski kongres v Ljubljani lepo in pregledno poročilo o zgodovini stanovskega gibanja med slovenskim trgovstvom od prvih početkov in ustanovitve matične organizacije slov. trgovcev pa do najnovejših dni. Zlasti je poudaril pomen obeh velikih vseslovenskih trgovskih kongresov v Ljubljani, prvega v l. 1907, in drugega v letu 1920. Dnevni red obeh kongresov dokazuje, da je že ob ustanovitvi svojih stanovskih organizacij postavilo trgovstvo tako obsežen program, da je ta v glavnem veljaven še danes. Tako more III. kongres jugoslovanskega trgovstva v Ljubljani navezati na oba prejšnja ljubljanska kongresa in nadaljevati tradicijo, ki jo je ustvarilo slovensko trgovstvo. V tem spoštovanju tradicije je tudi največje jamstvo, da bo tudi v bodoče pot trgovstva uspešna, kakor je bila uspešna dosedaj.

V svojem predsedniškem poročilu pa je predsednik dr. Windischer še zlasti poudaril tudi naslednjo svetlo stran tradicije slovenskega trgovstva: to je tradicionalno dobro razmerje med slovenskimi trgovci in njihovimi sodrušniki. To dobro razmerje se je pokazalo tudi v stanovskem gibanju in matična organizacija trgovstva, Trg. društvo »Merkur« je bilo ustanovljeno s sodelovanjem trgovcev in sodrušnikov. Eni ko drugi so potem tudi z največjo vnemo delovali za napredek društva, eni ko drugi so se složno borili za interese trgovine in eni ko drugi so v lepi solidarnosti tudi dosegli, da je prišla trgovina čisto v nacionalne roke. To iskreno sodelovanje se mora ohraniti tudi v bodoče, ker bo na ta način ostala vedno živa tradicija slovenskega trgovstva.

Kar so danes trgovci, to bodo jutri trgovski sodrušniki. Kakor so trgovci vzgojili svoj naraščaj, tako bodo ti v bodoče zastopali interese trgovstva, tako se bodo izkazali v praktičnem življenju kot samostojni trgovci. Ves razvoj slovenske trgovine je odvisen od tega, kakšno razmerje vlada med šefi trgovinskih podjetij in njihovimi nameščenci. Če je to razmerje dobro, potem bodo tudi nameščenci dobro izpolnjevali svoje dolžnosti, kadar jim bo dano, da se osamosvoje. Če pa bo razmerje slabo, potem tudi ne bodo izpolnjevali svojih nalog ter ne bodo sposobni niti za ostro konkurenčno borbo v praktičnem življenju, še manj pa za uspešno vodstvo stanovskih organizacij. Zaradi svojega stanu in njegovih svetlih tradicij morajo trgovci gledati na to, da si ustvarijo dober naraščaj, kateremu morejo brez skrbi zapustiti svoja podjetja in svoje organizacije. Kontinuiteta stanovskega gibanja trgovstva zavisi od dobrega razmerja med šefi in nameščenci.

Med najlepše tradicije slovenskega trgovstva pa spada tudi njegovo prizadevanje, da si ustvari socialno zavarovanje. Mnogo prej, kakor se je to uvedlo pri drugih stanovih, so si trgovci ustvarili že svojo socialno institucijo, ki je tudi uspešno delovala. Da so trgovci

ci to institucijo izgubili, je bila krivica prve vrste, kar pa ne sme biti ovira, da si ne bi trgovci take organizacije ustvarili znova. In letošnji občni zbori trgovskih združenj so dokazali, da trgovci na to veliko nalogo, na to veliko zapuščino trgovske tradicije niso pozabili, temveč storili že prve konkretne korake, da se ta cilj tudi doseže. Socialni program je bistveni del tradicije slovenskega

trgovstva in zato ne sme biti nikdar pozabljen.

Zvest v vsakem pogledu svoji tradiciji mora trgovski stan v interesu vsega gospodarstva nadaljevati svoje prizadevanje, da se bodo spoštovale pravice trgovstva in da se bo vodila dobra gospodarska politika. Po svojem številu in po svojih materialnih sredstvih je trgovstvo poklicano, da je vodilni stan med gospodarskimi sta-

novi in da pada nanj glavno breme borbe za zmago pravilne gospodarske politike. To breme ni majhno, zato pa je tem bolj častno in zato zahteva ugled stanu, da trgovstvo to nalogo zmagovalno izvede. In če bo zvesto tradiciji svojega stanu, jo bo tudi izvedlo in III. vsedržavni kongres v Ljubljani ima predvsem ta namen, da bo trgovstvo ta svoj največji cilj tudi doseglo.

Tako program vseh kongresnih dni in vseh drugih kongresnih prirediteljev, natančna navodila za vse izlete in ekskurzije ter vse druge informacije, ki bodo potrebne za kongresne udeležence. Vsak kongresni udeleženec bo zato moral imeti to številko »Trgovskega lista« in bo zato tudi izšla v zelo veliki nakladi. S tem pa je tudi zadostno označena velika vrednost inseratov v tej številki. Akviziterji »Trgovskega lista« se bodo te dni oglašili pri združenjih in pri posameznih trgovcih zaradi inseriranja v teh kongresnih številkah. Prosimo tako združenja kot vse posamezne trgovce, da grede akviziterjem čim bolj na roko. S tem bodo tudi podprli svoje stanovsko glasilo, kar bo v njih lastno korist.

Druga kongresna številka pa bo vsebovala natančno poročilo o poteku kongresa ter bo zato najlepši spomin na kongres, ki ga bo hotel imeti vsak kongresni udeleženec. Tudi ta številka izide v povečani nakladi in povečanem obsegu. Tudi ta številka bo izredna inseratna prilika.

Veliko zanimanje za letošnji trgovski kongres S Hrvatske pride na kongres nad 1000 trgovcev

Zveza trgovskih združenj savske banovine je po objavi oklica v listih za čim večjo udeležbo na ljubljanskem kongresu izdala še posebno okrožnico na vsa združenja, ki jih ponovno opozarja na veliki pomen kongresa trgovstva Jugoslavije v Ljubljani. Zveza naglašja, da mora vsako združenje imenovati svojo delegacijo za kongres, ki mora postati mogočna manifestacija združene sile vsega jugoslovanskega trgovstva. Le na ta način bo mogoče doseči, da se bodo zahteve trgovcev tudi vedno upoštevale.

»Trgovski Vjesnik«, ki je objavil to okrožnico, dostavlja, da bo po njegovih informacijah vsako združenje poslalo na kongres 10 do 15 delegatov ter da bo skupno prišlo na kongres iz savske banovine okoli 1000 trgovcev.

Tudi iz drugih banovin prihajajo poročila o velikem zanimanju za ljubljanski kongres. Tako je organiziral Savez v Osijeku agitacijo od združenja do združenja. Zveza združenj trgovcev v Sarajevu je sporočila kongresnemu odboru, da je priredil tajnik zveze g. dr. Med-meh Zildžić celo vrsto konferenc s trgovci. Tako je imel te konferen-ce v Travniku, Zenici, Visokem, Tuzli, Brckem, Bjelini, Zvorniku, Vlasenici in Višegradu. Če bo čas dopuščal, bo tajnik obiskal še vsa druga združenja, da bodo ta razvila čim večjo propagando za udeležbo na ljubljanskem kongresu.

Zelo agilna je tudi zveza trgovskih združenj v Banjaluki, ki je tudi že prijavila 300 udeležencev. Tudi v Beogradu deluje zveza odlično ter zanimanje za kongres stalno narašča. Iz Skoplja prideta na kongres oba višja letnika tamkajšnje trgovinske akademije, in sicer na račun skopljanskega združenja. Iz vseh strani prihajajo tudi naročila, da se pošljejo prospekti za izlete in ekskurzije. Lepo izdelani ter pregledno sestavljeni pro-

spekti so povsod napravili najboljše vtis.

Tudi iz Slovenije prihajajo vsak dan nove prijave ter je zanimanje za kongres izredno veliko. Že danes moremo reči, da bo ljubljanski trgovski kongres tako mogočna manifestacija trgovskega stanu, kakršne Jugoslavija še ni videla.

Zaradi vedno številnejših prijav je stanovanjski odsek, ki dela s polno paro, v vedno večji zadregi, kako bo prenočil vse te ogromne množice kongresnih udeležencev. Dolžnost vsakega trgovca v Ljubljani in neposredni ljubljanski okolici je, da prijavi stanovanjskemu odseku kongresnega odbora vsako razpoložljivo sobo. Če ne bo te stanovske zavesti med trgovci, je nevarnost, da bodo številni udeleženci ostali brez dobrih prenočišč ter bo s tem zapravljen ves veliki moralni uspeh kongresa. Agitirajte tudi osebno med ljudmi, da odstopijo stanovanja! Kot svetel zgled stanovske požrtvovalnosti omenjamo gospo Drusković, ki je sama dosedaj prijavila stanovanjskemu odseku že okoli 100 postelj.

Tudi prireditveni odbor pridno deluje ter je poskrbljeno, da bodo v kongresnih dnevih številne in zanimive prireditve. O teh prireditvah bomo poročali kasneje.

Prosimo vsa združenja, da poagitirajo med svojimi člani, da se v najkrajšem času prijavijo za izlete in ekskurzije. Čim prej bo imel potovalni odsek zbrane vse prijave, tem bolj bo mogel dobro pripraviti izlete in ekskurzije. V zadnjih dneh bo toliko drugega dela, da bo le težko mogoče, ustredi vsem, ki bi se prijavili v zadnjem hipu.

Na konec opozarjamo še vsa združenja in vse trgovce, da izda »Trgovski list« dve kongresni številki, in sicer prvo v petek, tik pred otvoritvijo kongresa, drugo pa po zaključku kongresa. Prva številka bo obsegala poleg član-

kov predsednikov vseh zvez trgovskih združenj iz vse države še celo vrsto drugih člankov o najvažnejših nalogah naše državne gospodarske politike, o zahtevah trgovstva ter potrebah naše trgovine. Najvažnejše pa je, da bo vsebovala ta številka tudi vsa podrobna navodila za udeležence kongresa.

Dr. Ivan Lah

V sredo dopoldne je ob 9. uri umrl v starosti 57 let pisatelj, novinar in kulturni delavec dr. Ivan Lah.

Umrl je idealist in bolj pravilno ni mogoče označiti pokojnika. Od najbolj zgodnje mladosti pa do zadnjega diha svoje plemenite duše je bil idealist, ki je živel in se boril le za svoje ideale. Ne preganjanje, ne omalovaževanje, ne gnotne skrbi in druge neprilike življenja niso mogle nikdar niti za hip omajati idealizma dr. Ivana Laha. Ta idealizem najčistejše vsebine je bil svojstvena lastnost dr. Lahove osebnosti in zaradi tega idealizma ga niso le prijatelji iskreno ljubili, temveč ga tudi nasprotniki globoko spoštovali.

Kot dijak se je pokojni dr. Lah čisto zapisal velikim idealom in se je za nje boril vse življenje. Najprej kot eden voditeljev dijaštva, nato kot novinar in publicist ter pisatelj, potem pa kot vzgojitelj, ki je dosegel izredne uspehe, ker je znal ogenj svojega plemenitega navdušenja oddati svojim učencem in učenkam.

Prednost idealistov je, da se neustrašeno bore za svoje ideale do končne zmage. To je dokazal dr. Lah, ko je prevzel pred vojno uredništvo srbofilskega »Dneva«. Marsikateri slovenski inteligent je mogel storiti isto, toda v tem je ravno stvar, da je to storil le dr.

Lah s par drugimi enakimi idealisti. V vsem sijaju svoje oborožene sile je bila še takrat Avstro-Ogrska in treba je bilo kar izrednega idealizma, če se je kdo spustil v nevarni boj s tem kolosom. A kdor je to storil, ta je tvegall vse, a dr. Lah je za zmago svojih idealov vedno tvegall vse.

In zadela ga je tudi trda pest pokojne monarhije. Med prvimi, ki so bili zaprti, je bil dr. Lah, ki je bil pozneje tudi poslan na fronto, kjer je dobil težko rano, zaradi katere je bolehal vse življenje. Mnogo je takrat pretrpel dr. Lah in če kdo, potem je zaslužil on po nastanku Jugoslavije največje priznanje. A tega priznanja ni nikdar doživel, pa kljub temu ni bilo nikdar žolka v njegovi besedi in niti številna razočaranja niso omajala njegovega idealizma. Ostal je zvest svojim mladostnim idealom do zadnjega.

Bogato je bilo izpolnjeno življenje dr. Laha in ni nam mogoče, da bi navedli vsa njegova dela, vse velike njegove zasluge za našo javno življenje, za našo književnost in za našo nacionalno zavest. Te zasluge so za vedno zapisane v naši zgodovini in zaradi njih ostane spomin na dr. Ivana Laha za naš narod neizbrisen.

Eden naših najboljših javnih delavcev, eden idealnih borcev za naš narod je umrl z dr. Lahom. Vedno ga bomo pogrešali, zlasti pa njegovega sončnega idealizma in njegove plemenitosti!

Večna slava spominu dr. Ivana Laha!

Zapadlost plačilnih nalogov

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja, da zapadejo vsi plačilni nalogi, ki so bili te dni dostavljeni delodajalcem. Urad mora brezpogojno varovati likvidnost in pomeniti svoje poslovanje. Zato v bodoče ne bo več pošiljal opominov in izvlečkov. Proti zamudnikom bo urad v zakonitem roku uvedel po zakonu dopustne izterjevalne postopke. Ugovori ne odlagajo plačila.

Velikansko zanimanje vlada po vsej Jugoslaviji za III. vsedržavni trgovski kongres v Ljubljani. Še večje zanimanje pa bo za obe posebni

kongresni številki »Trgovskega lista«

Obe izideta v zelo povečani nakladi in obsegu ter bosta imeli trajen pomen. Zato bodo tudi inserati v obeh številkah izredno uspešni.

Naročite pravočasno inserate v obeh številkah!

Velik dotok državnih dohodkov v marcu

Marca meseca so znašali državni dohodki 1.148 milijonov din, kolikor niso še znašali od 1928. dalje, torej niti v najbolj ugodnih letih. To nam jasno dokazuje pregled državnih dohodkov v prejšnjih letih. Državni dohodki so znašali v marcu (v milijonih din):

1928	1.122	1933	824
1929	1.120	1934	830
1930	1.131	1935	769
1931	782	1936	817
1932	924	1937	943
		1938	1.148

Po proračunu za l. 1937/38. so bili predvideni mesečni dohodki na 909 milijonov din, letos pa so znašali v marcu dohodki za 239,3 milijona več.

Državnih izdatkov je bilo v marcu 980,3 milijona din. Izdatki so torej bili za 168,2 milijona din manjši kakor pa dohodki.

Od državnih izdatkov je šlo za osebne izdatke 421,7 milijona din, za materialne pa 558,7 milijona din. To je razveseljivo, ker se je dosedaj izdalo za osebne izdatke, ki so v glavnem neproduktivni izdatki, skoraj toliko, kakor za materialne izdatke, ki so edini produktivni izdatki.

K temu zelo ugodnemu izkazu državnih dohodkov in izdatkov bi dodali samo to željo, da bi se čim prej zaradi ugodnega stanja državne blaginje omilila vsaj glavna davčna bremena, zlasti pa vse takse na živila in druge neobhodno potrebne življenjske potrebščine. S tem bi se vsaj nekoliko pocenilo življenje.

OUZD v aprilu 1938.

Povprečno število zavarovancev OUZD-a je znašalo v aprilu 1938 96.147 oseb, in sicer 61.108 moških in 35.039 ženskih oseb. Letni prirast je znašal +6522 delavcev. Višji stalež zavarovancev smo imeli samo v letu 1930, in sicer za +707 oseb. Tudi v sezizskem pogledu je število zavarovancev napredovalo, in sicer napram marcu 1938. za +3830, februarju l. 1938. za +6055 in januarju 1938. pa celo za +7905 delavcev.

Stalež bolnikov ne kaže v primerjavi z lanskim letom nobenih posebnih sprememb. Nekoliko je popustil odstotek bolnikov, ki je pa še vedno visok, zlasti pri ženskih zavarovancih.

Povprečna dnevna zavarovana meza je po majhnem prehodnem sezizskem padcu zopet pričela naraščati, in je dosegla v aprilu že din 2447. Zadnjikrat je bila povprečna dnevna zavarovana meza tako visoka v juniju 1932.

Z zboljšanjem zaposlenosti in porastom delavskih mezd je narasla tudi celotna dnevna zavarovana meza, in sicer +289.525'60 din in dosegla v aprilu 1938. din 2.352.497'20. Pri OUZD-u zavarovano delavstvo je torej zaslužilo letos v aprilu okroglo 59 milijonov dinarjev ali približno 7¼ milijona več kot v istem času lanskega leta.

Kar ni bilo uvoženo, ni bilo dobro

Dolgo je pri nas veljalo to pravilo, da je dobro le, kar ima tujo tovarniško znamko. V tem pogledu je posebno grešil ženski svet, ki se strogo ravna po modnem diktatu Pariza in Dunaja in ki hoče biti bolj papeški kakor papež sam. Tako so nekatere muhaste dame kupovale torbice samo tuje izdelke, dokler se niso prepričale, da je domače blago znatno trpežnejše in cenejše ter da se modeli usnjenih galanterijskih izdelkov lahko kosajo z najnovejšimi pariškimi modnimi vzorci. Domača galanterijska stroka, konfekcija, pletilstvo, krznarstvo, izdelovalnice perila itd. bodo na pomladnem velesejmu od 4. do 13. junija dostojno izpričali, da smo lahko ponosni na domačo delavnost.

Vloga Bosne v jugoslovanskem gospodarstvu

Sarajevski »Jugoslavenski list« je objavil v svoji številki z dne 15. maja članek predsednika Centralnega predstavništva g. Nedeljka K. Savića »O vlogi Bosne v jugoslovanskem gospodarstvu«. Kar je navedel g. Savić v tem članku, velja v mnogem pogledu tudi za Slovenijo in za vse jugoslovansko gospodarstvo ter objavljamo zato njegov članek:

»Bosna in Hercegovina sta bili v preteklosti naš jugoslovanski ponos. Književniki, pesniki, narodni delavci vseh smeri, oni, ki so se borili s peresom in oni, ki so se borili z orožjem za narodno zedinjenje, so izvirali iz njihovih mest. O tej resnici je govorila, govori in bo govorila zgodovina in po njej mnogi bolj poklicani od mene. Namen teh vrstic pa je, da pokažem javnosti, da sta dajali Bosna in Hercegovina skozi stoletja in da dajeta še danes odlične, agilne, sposobne in vseskozi nacionalno navdušene gospodarske ljudi, zlasti pa sposobne in odločne trgovce.

Da ne omenjam podrobneje zgodovine o veliki trgovini in trgovcih iz Hercegovine ter njihovih galej, temveč da se omejim samo na komaj preteklo dobo, ko so Bosanci Kurtovići, Krsmanovići, Paranos in drugi, ter Hercegovci Korač, Luka Čelović, Ilija Milišić, Todor Mišić in brez števila drugih dvignili trgovino v mali Srbiji v gospodarskem pogledu na stopnjo kulturnih držav v Evropi. Dvigajoč materialno bogastvo, so bili ti slavni trgovci mecen naše književnosti, umetnosti in organizatorji gibanja za osvoboditev srbskega naroda ter zedinjenja jugoslovanskih narodov v eno močno državo.

Dogodek v Sarajevu na Vidov dan 1914. leta, ki je napravil konec tisočletni tiraniji ene dinastije in preobrazil karto Evrope, nam je po stoletjih prinesel zaželeno svobodo in zedinjenje ter je z vso jasnostjo pokazal veliki pomen Bosancev in Hercegovcev za naš narod.

Čutimo velik ponos, kadar pogledamo nazaj v preteklost, občudujemo naše prednike, se z njimi ponosamo, da nas zavidu tuji svet za njih in njih delo... Toda naša sedanost... A naša bodočnost?!

Vse kaže na to, da mi v vsej državi, zlasti pa v Bosni in Hercegovini počivamo na lovorikah. Živimo spominom ter se sklicujemo na naše junaške prednike ter se trkammo po praznih pasovih brez svetlega orožja.

Pustili smo, da so nam vzeli tuji vse posle in da nam ostajajo od njihovih bogatih miz samo drobtine.

Bosna je polna naravnega bogastva, ima dragocene rude in bogate gozdove, toda vse te izkoriščajo tuji. Brezvestno se izsekavajo gozdovi, novi pa se ne nasajajo. Golčave prihajajo vedno niže, z njih pa izpira voda zemljo ter ustvarja puščavo, da človeka zaboli srce. V globokih rudnikih delajo naši ljudje za skorjo kruha, tuji pa iznašajo zlato, živeč po gospodski v velikih evropskih mestih na račun našega ubogega človeka, ki je sicer izvajal sebi svobodo, ki jo pa uživajo drugi. Uničujemo brez usmiljenja gozdove, s tem pa uničujemo tudi živinorejo. S takšnim delom bomo izgubili tudi kmetijstvo, ker bodo hudoorniki pustili samo gole skale, tisto malo ravnine in njiv pa bo popolnoma zasutih s peskom. Posledice takšnega dela se že čutijo in ni težko uginiti, kaj nas čaka v bodočnosti.

Tuja podjetja niso brezvestna samo v eksploataciji bogastev in delovne sile, ona tudi ne dajejo svobodnega prometa in svobodne zamenjave blaga. V svojih podjetjih so ustvarila konsumne usta-

nove, v katerih dobiva delavec mesto plače v gotovini živila in druge potrebščine v naturi. Na ta način so prizadeti tako trgovci, kot naš delavni narod, ki mora vzeti, kar se mu daje, ker ni govora o tem, da bi smel izbirati.

Obračam se na trgovce Bosne in Hercegovine, ter apeliram nanje, da so složni in da se energično upro temu brezvestnemu delu tujcev. Prosim jih, da organizirajo svoja sredstva in da zagrabijo posle v svoje roke. Zaradi tega, trgovci, ozrite se na svoje prednike in delajte po njih zgledih! Odstranite vse, kar vas ovira na vašem potu! Kot trgovci imejte pred očmi gospodarski in nacionalni interes svojega naroda in države ter vse drugo vrzite proč! Čuvajte naš narod in njegovo gospodarsko silo, ker bo tudi vas ščitil narod in vam pomagal.

Tega kot posamezniki ne morete doseči, temveč samo v slogi in združenju. Združite se vsi do zadnjega v svojih združenjih! Napravite jih močna, na njih čelo pa postavite najboljše, najbolj zveste in najbolj poštene svoje tovariše! Vsa združenja pa morajo biti zedinjena v zvezi. Ko boste tako organizirani in enotni, brez ozira na vero, pleme in politično pripadnost, boste sami od sebe videli, kaj je treba delati, ker boste imeli zato tudi potrebno silo in potrebna sredstva.

Zlo prihaja od nas samih. Zato ga odpravimo! Dobro je v nas samih, zato ga izkoristimo!

Ozrmo se na primere izza naših mej ter pojdemo za tradicijo, ki so jo nam zapustili kot veliko zapuščino naši predniki in borci tako na gospodarskem kot tudi na kulturnem polju.

Težave mesne industrije v Mariboru

Beg prekaivalcev iz mesta

Mesna industrija je nedvomno v Mariboru zelo razvita. Zlasti je ta panoga predelavanja agrarnih proizvodov cvetela prva leta po vojni, ko je Jugoslavija izvažala ogromne množine svežega in še v večji meri prekajenega mesa v Avstrijo in tudi druge države. Takrat se je v Mariboru naselilo nekaj večjih podjetij te stroke, ki so vsa delala lepe dobičke. Kasneje so se razmere precej spremenile, v veliki meri tudi zbog nastale gospodarske depresije.

Dočim se je prva leta po vojni opazal nagel dotok zunanjih prekaivalcev, se vrši sedaj baš obratni proces in se tvrdke selijo iz Maribora. Vzrok je v prvi vrsti iskati v neprimerno visokih javnih dajatvah, zlasti mestnih, ki absorbirajo velik del dobička. Predvsem velja to za mestno klavnico, ki je visoko aktivna, to pa predvsem na račun konsumentov mesa. Mariborska klavnica je res moderno urejena in v higienskem oziru na višku, res pa je tudi, da morajo mesarji zato, da morejo v njej klati svojo živino, plačevati visoke pristojbine in oglednino. Za živinčar, pa najsi bo pital vol ali mršava krava, znaša pristojbina 75 dinarjev, kar je vsekakor mnogo preveč. Za svinje nad 50 kilogramov teže se plačuje s trihinoskopijo vred 33, za manjše živali in za teleta pa 20 dinarjev. Ni čuda, da ima mariborska klavnica v proračunu okrog milijon dinarjev dohodkov, dočim so izdatki mnogo manjši. V primeri z mesarji zunaj mesta morajo mariborski obrtniki ob isti kakovosti prodajati blago skoraj za dinar dražje, kar seveda zelo zmanjšuje njihovo konkurenčno sposobnost.

V Maribor dovažajo zunanje mesne industrije vedno večje množine mesa, zlasti prekajenega. Ta podjetja imajo doma lastne klavnice in ne plačujejo skoraj nikakih občinskih klavnin, ali pa so te pristojbine tako nizke, da sploh ne prihajajo v poštev. Razen tega pobira mariborska klavnica prometni davek ob zakolu, in to tako natančno, da se niti kilogram žive teže ne more odtegniti obdačenju. Pri tem se dogaja anomalija, da je treba žival dvakrat tehtati, ob prodaji, da se izračuna teža, in ob odmeri prometnega davka, pa najsi med prodajo in obdačenjem preteče le par minut. Živinski sejem v Mariboru je poleg klavnice in na tamkajšnji mestni tehtnici se mora tehtati vsaka žival, ki se ali prodaja na trgu, ali pa da v zakol v klavnico. Pri tem se pobira visoka tehtnina, ki za dvakratno tehtanje znaša pri živinčetu 24 in več dinarjev.

Posledica tega je, da se mariborski prekaivalci selijo iz mesta v okolico. Največje podjetje te vrste v Sloveniji in eno največjih v državi, tvrdka Herman Woegerer, se že mnogo let nahaja v Krčevini poleg Maribora, kjer ima urejeno moderno klavnico. Več manjših prekaivalcev se je preselilo v predmestne občine, kjer tudi koljejo doma. Sedaj si je tudi tvrdka Anton Tavčar, drugo največje podjetje te stroke v Mariboru, zgradila novo tvornico v Bohovi pri Hočah, kjer ima tudi svojo lastno klavnico. Podjetja si obetajo od preselitve precejšnje koristi, ker bodo javne dajatve neprimerno nižje. Pri svežem mesu, ki ga dovažajo v mesto, cena ne bo mnogo nižja, ker se mora vse uvoženo meso pregledati v mestni klavnici, kjer se zahteva oglednina v istem znesku kot klavnina, pa najsi bo tudi žival zaklana drugod. Drugačna je stvar pri prekajenem mesu, ki ne pasira klavnice in se zanj plačuje le mestna uvoznina, ki znaša le nekaj par za kilogram. Pri tej vrsti blaga je bila doslej zunanja konkurenca najbolj občutna in bo posledje več ali manj razlika v cenah odpadla.

Škoda od selitve mesne industrije iz Maribora ima le mestna občina sama, ker noče znižati klavnine. Občina bo imela škodo tudi na izpadku mestnih davščin in drugih dajatev, ki so v zvezi z uspehom mesne industrije. Konsument sam pri tem ni tangiran, ker se cene zaenkrat niso spremenile navzgor. Ob naraščanju konkurence med zunanjimi prekaivalci pa je računati s tem, da se bodo cene še nekoliko znižale. Tudi v tem primeru se vidi, da pretirane pristojbine le škodujejo.

A. B.

Ves svet govori o avtostradah,

modernih avtomobilskih cestah, kakršne delajo v Nemčiji, Italiji, Ameriki itd. — samo pri nas jih še ne zidamo. Čitali ste gotovo že, kakšne čudovite poizkuse delajo s tlakovanjem cest v Ameriki in da bi se jim ne zdelo kmalu niti zlato predrago za tlakovanje, če bi se izkazalo, da je za to izvrstno gradivo. Pri nas bi bili zadovoljni z zgolj »navadnimi«, betoniranimi cestami ali s kamnitimi kockami tlakovanimi. Zdaj je pa še vedno večina naših cest »tlakovanih« z blatom. Toda časi se spreminjajo in razstava »Naša cesta«, prirejena na Ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija, bo pokazala, da tako ne pojde več dalje.

Politične vesti

Vest o odstopu predsednika turške republike Atatürka turški uradni krogi najodločneje demantirajo.

Pogajanja med Italijo in Francijo so popolnoma zastala, ker je italijanska vlada obvestila francosko, da more nadaljevati pogajanja le, če Francija takoj ustavi vsako pomoč republikanski španiji.

Vest o prelomu pogajanj med Francijo in Italijo je napravila v Londonu zelo neprijeten vtis ter je zunanji minister Halifax takoj naročil angleškemu poslaniku v Rimu lordu Perthu, da takoj vpraša pri italijanski vladi za razloge prekinitve pogajanj ter ponudi posredovanje Velike Britanije. V Angliji upajo, da bo vendarle mogoče sedanja nasprotja med Parizom in Rimom premostiti.

Pogajanja med Francijo in Italijo vendarle niso popolnoma pretrgana ter se nadaljujejo, vendar pa so nasprotja še precejšnja.

Francoski ministrski svet je sprejel številne ukrepe za utrditev obrambne moči Francije. Tako je bil pritegnjen kolonialni minister Mandel v vrhovni obrambni svet. Kolonialni minister je pred kratkim izdal naredbo o rekrutiranju domačinov v francoski Indokini ter Nigeriji. Prva mora dati 20.000 vojakov, druga pa 50.000. Ustanovil se je nadalje nov generalni štab in sicer za kolonialne čete. S tem bo imela Francija 4 generalne štabe: za letalstvo, za mornarico, za suhozemno vojsko in za kolonialne čete. Jasnno je, da bodo kolonialne čete sodelovale z ostalo vojsko tako v miru kot v vojni.

Angleški mornariški krogi so izdelali podrobne načrte za samooobrambo angleške trgovinske mornarice. Po tem načrtu bodo vse angleške trgovske ladje primerno oborožene. Načrt se je že pričel izvajati.

Svedski zunanji minister Sandler je izjavil, da še nikdar ni bila nobena seja Sveta Zveze narodov na tako nizki in žalostni stopnji kot poslednja.

Poljski zunanji minister Beck obišče 25. maja Stockholm, kjer ostane tri dni. Nato obišče še Letonijo in Latiško.

Nemški zunanji minister v. Ribbentrop bo obiskal še ta mesec Varšavo. Njegovo potovanje je vzbudilo veliko zanimanje zlasti v Parizu in Londonu, kjer menijo, da je njegovo potovanje v zvezi z nemško protičehoslovaško politiko.

Henlein, šef sudetskih Nemcev je odpoval v Berlin, kjer ostane nekaj dni.

Poslanec nemške sudetske stranke Kundt je izjavil, da je češkoslovaška vlada dovolila sudetskim Nemcem, da se medsebojno pozdravljajo z nemškim pozdravom. Nemci so se tega dovoljenja takoj začeli posluževati.

Belgijska vlada je sklenila, da pošlje v Burgos svojega trgovinskega zastopnika, ki naj štiti belgijske trgovinske interese.

Poveljstvo nad republikanskimi četami v Castellonu je prevzel general Miaja. Ker se imenuje general Miaja vedno na najbolj izpostavljenem mestu, računajo, da bodo začele republikanske čete z ojačeno akcijo na frontnem odseku pri Castellonu.

Predsednik gen. Cardenas je izjavil, da je sklenil mehiški zavod za prodajo petroleja že več pogodb s tujimi državami zaradi nakupa mehiškega petroleja. V kratkem pridejo v Mehiko ladje za petrolej iz tujih držav, ker angleške ladje nočejo prevažati petroleja.

Ameriška vlada je izjavila, da hoče ostati v sporu med mehiško državo in angleškimi lastniki petrolejskih podjetij popolnoma nevtralna. Če bi pa prišlo v Mehiko do državljanske vojne, potem ne bo dopustila, da bi se v vojno vmešale tuje države.

Predsednik brazilske vlade Vargas je podpisal zakon, s katerim se uvaja smrtna kazen za zločine proti varnosti države. Zlasti se bo uporabljal ta zakon proti onim, ki pripravljajo preobrate s pomočjo pripravljenih preobratov, ki jih država strogo določbe proti strankam ali skupinam, ki bi prejemale podporo od tujih držav.

Brazilski poslanik v Berlinu je imel daljši razgovor z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom, ki se je pritoževal, da uprizarja brazilske tisk pravo gonjo proti Nemčiji. Brazilski poslanik je naslednji dan obiskal nemškega zunanjega ministra ter se pritožil zaradi napadov nemškega tiska na brazilsko vlado.

Po japonskih vesteh so Japonci že prodrl v mesto Hsioč, kar pa kitajska poročila taje. Boj za mesto se nadaljuje z vse srditostjo.

Občni zbor Slov. trg. društva „Merkur“

Poročilo predsednika dr. Windischerja

Včeraj zvečer je bil v Trgovskem domu občni zbor matične organizacije slovenskega trgovstva, Trg. društva »Merkur«. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Windischer, ki je po ugotovitvi sklepčnosti pozdravil vse navzoče, prebral pozdravno pismo predsednika Zveze trg. združenj Staneta Vidmarja, pozdravil zastopnika združenja tajnika Šmuce in zastopnike časopisov.

Nato je podal predsednik dr. Windischer naslednje poslovno poročilo:

Z vami vsemi bi si od sreče želeli, da bi imeli na nocojšnjem občnem zboru mogočnejše doniše. Udeležba naših članov bi mogla biti dosti bolj gosta, ali nevede so danes v obče slike skoro vseh naših občnih zborov tako stanovskih kakor kulturnih združenj. Neopustljiv optimist sem v tem pogledu in sm prepričan, da bomo iz večletnih neljubih razmer in iz zadržane okolja prišli zopet do boljših časov, samo treba nam je potrpežljivosti in žilave vztrajnosti, prav posebno še v prostovoljnih organizacijah kakor je naša, ki danes delujejo ramo ob rami v zvestem tovarištvu z res živahno delujočimi obveznimi organizacijami. Naši odnosi do vseh stanovskih in gospodarskih zastopov so bili nekaljeno dobri. S svojimi najbližjimi sosedi z Združenjem trgovcev v Ljubljani pa smo stalno v kar prijateljskih in pristranih odnosih.

Naše izobraževalno prizadevanje, ki se vam predstavlja v številno obiskovanih učnih tečajih, je dobilo ponovno priznanje ter smo dolžni hvaliti g. banu dr. Marku Natlačenju za banovinsko podporo ter g. Ivanu Jelačinu, predsedniku Zbornice za TOI, za podporo iz zborničnih sredstev. Iskreno se zahvaljujemo za podporo našemu časopisu in našim novinarjem ter vsem zavodom in firmam, ki so se odzivali našemu trkanju za prispevke v korist podporni akciji.

Tudi v preteklem letu smo izdajali pod spretnim uredništvom tovariša g. Josipa J. Kavčiča svoje glasilo »Trgovski Tovariš«, ki ima utrjen sloves v naši javnosti. Tudi za leto 1938. smo pod uredništvom tov. Franca Zelenika izdali prikljubljeno »Trgovski koledar«, ki je letos praznoval že svoje 24. rojstno leto. Od oktobra do maja smo imeli na Trgovski akademiji redne učne tečaje za italijanski in nemški jezik v dveh oddelkih ter za slovensko stenografijo. Ti tečaji so bili prav lepo obiskovani, kar celo šolo predstavljajo in bi si mi, kot prijatelji našega trgovskega podmladka želeli, da bi se naš trgovski naraščaj v večjem številu posluževal tega koristnega in potrebnega pouka, zakaj znana nevesela resnica je, da celo najpotrebnejše znanje jezikov naših najbližjih sosedov pri mladini le prehitro peša in izginja. Pouk je bil v lepih prostorih Državne trgovske akademije in se mi za gostoljubnost lepo zahvaljujemo državnemu prosvetni upravi in ravnatelju g. dr. Karlu Pirjevcu.

Tudi v preteklem letu je poslovala naša posredovalnica za službe in mesta. Trudila se je biti koristna gospodarjem, nameščencem in pa staršem, samo bi mi zelo, zelo želeli, da bi se naši gospodarski krogi v vse večjem obsegu obračali do nas za posredovanje.

Rad se na našem letnem zboru spominjam živahnega delovanja, ki ga opažamo v okrilju Združenja trgovcev v Ljubljani. Zgovorna priča za to uspešno delo je dejstvo, da prav lepo uspeva »Trgovska nadaljevalna šola«, ki jo vzdržuje Združenje trgovcev v Ljubljani. Spretno prizadevanje je nazylie težavnim okolnostim vodilo do za-

dovoljive rešitve vprašanja Trgovskega doma, v čigar upravi ima danes odločilno besedo Združenje trgovcev. Na zadnjem občnem zboru Združenja trgovcev je prišlo po skrbni pripravi po predlogu našega tov. g. Romana Goloba do uresničenja lepe in koristne človekoljubne misli, da je zgraditi po za-

Za starostno zavarovanje trg. nameščencev

Po dolgotrajnem prizadevanju gospodarskih krogov in zlasti tudi uprave in funkcionarjev Pokojninskega zavoda v Ljubljani je obveznost pokojninskega zavarovanja za nameščence sedaj razširjena na celo našo državo. To je velik in markanten dogodek, ki je dalekosežne važnosti za številne po tem prizadete zasebne nameščence. To razširjenje pokojninskega zavarovanja na celo državo predstavlja odločen korak do postopnega popolnega izenačenja naše zakonodaje. Imenitne pomembnosti pa je ta razteguitev prej samo za Slovenijo in Dalmacijo veljavnega zakona presojano raz stališče izenačenja socialnih bremen in odprave občutne dosedanje neenakosti v konkurenčnih pogojih naših industrijskih in trgovinskih obratov v primeri z onimi v drugih delih naše velike države. Določbe novega zakona že prehajajo v praktičnem življenju do veljave, pa pri tem težavnem in kompliciranem delu pripada našemu Pokojninskemu zavodu, upravi in uradništvu, zelo važna vloga.

Ponovno sem imel na naših letnih zborih priliko poudarjati, da so se razmere v naši trgovini tekom štirih zadnjih desetletij bistveno izpremenile. Velik del oseb obeh spolov, ki ima službo in kruh v trgovinskih obratih, se mora sprijazniti z mislijo, da ostane v službenem razmerju celo svoje delovno dobo. V takih razmerah je ugodna okolnost, da je razumevanje za socialne dolžnosti v naših krajih zadnja leta zelo napredovalo in da se čvrsto širi med trgovci samimi prepričanje o potrebi primerne preskrbe uslužbencev za onemoglost in starost. Zamude ob uvedbi zakona o pokojninskem zavarovanju je treba nadomestiti v naših časih, v katerih, v spoznanju nedostatkov v socialni zakonodaji, hvalevredno napreduje uvidevnost in prepričanje, da bi bila zadovoljiva rešitev problema starostne preskrbe trgovinskega osebja podana dosledno samo s prizvzetjem trgovinskih uslužbencev v območje Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani, kamor spadajo te vrste nastavljenici po svoji izobrazbi, po načinu dela in življenja dejansko. S prizvzetjem tega kroga zasebnih nameščencev bi bil delokrog Pokojninskega zavoda dosledno izpolnjen.

Gospoda! Hitro se bližajo dnevi, ko prično prihajati v našo sredo trgovski gospodarji iz cele naše prostrane države. Centralno predstavništvo naše trgovine je sklenilo, da bo vsedrjavni trgovski kongres za leto 1938. v Ljubljani. Ta sklep Centralnega predstavništva pozdravlja vsa naša javnost z veseljem in zadovoljstvom in bo tako Ljubljana doživela III. mogočno manifestacijo naše trgovine v svoji sredi. Spričo tega imenitnega dogodka, ki bo mogočna manifestacija trgovske misli in solidarnosti, smatram za umestno, da nocoj v bežnih potezah predložim pomen in važnost treh največjih trgovskih manifestačnih zborovanj v naši Ljubljani.

Nato je podal predsednik dr. Windischer obsežen historiat o nastanku Trg. društva »Merkur«, prvim vseslovenskem trgovskem

gotovitvi potrebnih sredstev Zavetišče za onemogle trgovce v Ljubljani. Razveseljiva okolnost je, da je prizadevanje Združenja trgovcev v izvajanju socialnega programa namerilo na veliko razumevanje in se je kar v prvem naskoku mogla zbrati že lepa osnovna glav-nica.

shodu v Ljubljani, ustanovitvi drugih trgovskih stanovskih organizacij, o ustanovitvi Zveze trg. združenj in z njo zvezanem II. kongresu ter o nadaljnjem razvoju stanovskega gibanja med slovenskimi trgovci. Predsednik dr. Windischer je kot eden glavnih udeležencev vsega tega težkega, a tudi uspešnega dela podal naravnost avtentično poročilo o vseh teh dogodkih ter pokazal z vso jasnostjo idejne temelje, na katerih sloni letošnji III. vsedrjavni trgovski kongres.

Zato bo ta govor dr. Windischerja objavljen v celoti v Kongresnem almanahu, da bo ohranjen vsem trgovcem v trajnem spominu.

Z glasnim odobravanjem je

sprejel občni zbor poročilo predsednika dr. Windischerja.

Sledilo je krasno sestavljeno poročilo tajnika Antona Agnole. Najvažnejše misli in podatke iz njegovega z odobravanjem sprejetega poročila objavimo prihodnjič. Blagajnik Josip Krek je z njemu lastno skrbnostjo podal vzorno sestavljeno blagajniško poročilo. Dohodkov je imelo društvo din 115.554, izdatkov pa din 118.914, torej din 3.360 primanjkljaja.

Iskreno se je zahvalil blagajnik vsem, ki so naklonili društvu podporo in mu pomagali, tako zlasti banu g. dr. Natlačenju, Zbornici za TOI, gospoda dr. Jelki Bretlovi in Ivanki Leskovčevi za uspešno nabiralno akcijo ter tvornici Ruše ter g. Kovaču.

Vedno stanovsko zavedni pok. veletrgovci Urbanič je zapustil društvu 10.000 din.

Blagajnik je podrobno navedel vse izdatke društva ter med drugim omenil, da je izdalo društvo za poučne tečaje 12.125 din.

V imenu preglednikov je predlagal g. Zelenik odobritev poročila in razrešnico, kar je bilo soglasno sprejeto.

Na predlog pomočnika fin. direktorja v p. Spindlerja je bil z glasnim odobravanjem izvoljen zopet za predsednika dr. Fran Windischer.

Za prvega podpredsednika je bil izvoljen Albin Smrkolj, za II. podpredsednika pa Anton Skrajnar.

Tudi ves ostali odbor je bil v celoti ponovno izvoljen.

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaška mineralno vodo!** Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

Z velikim odobravanjem je bil sprejet predlog predsednika dr. Windischerja, da se izvoli za častnega člana blagajnik Josip Krek. Od leta 1921. je neprestano odbor-nik društva, od leta 1922. pa ne-prestano njegov blagajnik, in sicer tako vreden blagajnik, da mu moramo biti vsi hvaležni. Zato je prav, če mu v priznanje njegovega dela podelimo častno članstvo. Ves občni zbor je soglasno pritril temu predlogu.

Pri slučajnostih se je spominjal pom. fin. dir. dr. Spindler, kako sta leta 1910. organizirala skupno z dr. Windischerjem volitve v davčno cenilno komisijo, ki je bila do takrat v nemških rokah. Z zanimanjem so poslušali zborovalci te spomine iz svetle dobe slovenskega trgovskega preporoda.

Ker je bil dnevni red izčrpan, se je predsednik dr. Windischer zahvalil vsem za udeležbo in zaključil občni zbor.

Žitno vprašanje še vedno nerešeno

Prizad se je umaknil s trga

Žitno vprašanje vedno bolj razburja javnost, ker so zaradi visokih cen pšenice potrošniki v največji stiski. Zato se tudi vedno glasneje ponavlja zahteva, da se dovoli uvoz par sto vagonov tuje pšenice, ker je to edini način za znižanje pretiranih žitnih cen. S temi par sto vagoni pšenice pa tudi ne bi bil prav nič ogrožen producent, ker bi teh par sto vagonov ne moglo v veliki meri vreči cene, temveč bi le prišli ob profit spekulanti, ki so zagnali cene tako visoko. Če pa ne pridejo spekulant na svoj račun, je itak samo prav in pravilno.

Medtem se v javnosti nadaljuje debata, če imamo do prihodnje žetve zadosti pšenice in moka ali ne. Ta debata je za naše razmere res značilna, ker dokazuje, da vsa naša statistika ni dosti vredna. Kajti po mnenju enih imamo 8 do 10 tisoč vagonov še vedno presežka nad lastno potrebo, po mnenju drugih pa nimamo niti zadosti za lastno prehrano do prihodnje žetve. Tako velika razlika v presojanju zaloga pač jasno dokazuje, da sploh nimamo nobenega pregleda o stanju našega žitnega trga. Da nimamo nobenega pregleda, se vidi tudi iz različnih komentarjev, zakaj kmetovalci ne prinese pšenice na trg. Eni pravijo, da kmet ne potrebuje denarja, ker so kmet-ski dolгови odloženi, drugi pravijo, da nima kmet časa, ker je pre-zaposlen z delom na polju, tretji pa pravijo, da kmet sploh nima več pravih zalog. Vedno sama nasprotna mnenja.

Prizad, ki bi moral nastopiti na trgu kot regulator cen, pa ne kupuje niti ne ponuja blaga. Še več! Sedaj se oficialno razglša, da se Prizad umika s trga. Na to ne moremo reči nič drugega, kakor da je Prizad vrzel puško v koro-žo. Ali se je morda Prizad ustanovil zato, da ga pogrešamo baš takrat, kadar ga najbolj potrebujemo?

Vprašanje cen pšenice je treba na vsak način in hitro rešiti! Potrošniki ne morejo še nadalje plačevati tako visokih cen. Da v žito-

rodni državi plačujemo po dinarju kilogram pšenice draže kakor pa je cena na svetovnem trgu, je nekaj nemogočega. Naš človek je vendar plačan mnogo izpod svetovne paritete plač, pri tej nizki plači pa naj plačuje glavno hrano draže kakor velja to na svetovnem trgu! To je vendar nekaj čisto nemogočega in to mora roditi slabe posledice.

In znova moramo tudi ponoviti svojo zahtevo: Če so morali pasivni kraji skozi leta pomagati agrarnim aktivnim krajem s tem, da so jim draže plačevali pšenico, kakor pa je bila svetovna cena, naj sedaj ti agrarno aktivni kraji nekaj store za pasivne kraje in omogočijo za prehrano prebivalstva ceno, ki je znosna.

Če je znal izvažati Prizad v tu-jino pšenico v velikanskih množi-nah, da je tudi zaradi tega nastala sedanja situacija, naj pa sedaj tudi uvozi nekaj tuje pšenice, da bo konec sedanjih pretiranih cen! Če noče storiti tega, naj stori nekaj drugega, na vsak način pa naj

nekaj stori, ne pa da se sedaj umika s trga, ko bi bila njegova intervencija najbolj potrebna.

Na vsak način pa se mora nekaj ukreniti, ker zaradi špekulantov ne sme trpeti ljudska prehrana. To pa se danes dogaja in zato treba zaščititi konsumenta, pa naj se vsi računi spekulantov poderejo. Sicer pa: Ali je sploh dovoljeno, da se z najvažnejšim predmetom za ljudsko prehrano na takšen način spekulira? Menda ne velja zakon o pobijanju dragi-nje le za trgovce, temveč tudi za žitne spekulante, ki hočejo doseči pri prodaji moka 40 in več odstotkov čistega profita.

Ponavljamo zato: vprašanje žit-nih cen se mora urediti in čim-prej!

Uvoz pšenice bo dovoljen?

Ministrski svet je naročil članom gospodarsko-finančnega odbora ministrov, da predložijo predlog, kako urediti cene na žitnem trgu, zlasti pa predlog glede do-volitve uvoza pšenice.

Stiska naše pivovarniške industrije

V torek popoldne so si ogledali ljubljanski novinarji pivovarno »Union«, ki sta jim jo razkazala ravnatelj Nemenz in obratovodja Weiss. Novinarji so se prepričali, da je tovarna vzorno urejena, naj-moderneje opremljena in da izdeluje pivo, ki je prvovrstno. Videli so pa tudi, da dela pivovarna le v zelo omejenem obsegu, saj more izkoristiti samo eno petino svoje kapacitete. Konsum piva, ki je znašal pred leti še 110.000 do 120.000 hl, je padel sedaj na 32 tisoč hl. Padel pa je zaradi ogromnih davčnih bremen, ki jih mora plačevati pivovarniška industrija.

Kakor se je pri nas zgodilo že dostikrat, se je zgodilo tudi pri pospeševanju vinogradništva. Mislili so, da bo vinogradniku pomagano, če se ubije pivovarniška industrija. Efekt pa je bil ta, da je ostala stiska vinogradnikov čisto ista, ker se pač more vino-

gradnikom pomagati le z izvozom, pivovarniška industrija pa je bila ubita. A težko oškodovana tudi državna in občinske blagajne. — Kajti tudi mnogo manjše trošari-ne bi dale pri konsumu 200.000 hl čisto drug dohodek, kakor pa ga da konsum 32.000 hl. Tako je življenje dokazalo, da se je zagrešila napaka, ko so se pivovarne tako zelo obremenile z davkom. Kljub očitnosti škode pa se ta napaka ne popravi. Kaj jo bomo res še nadalje trpeli? Kdo pa ima kor-rist od tega, če se pivovarne zapirajo in če reducirajo obrate? Zato se mora ta napaka popraviti!

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovi-ne z dne 14. maja objavlja: Navo-dila za izvrševanje proračuna drž. razhodkov in dohodkov za leto 1938/39. — Odredbo o ustanovitvi »Banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice«.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. maja navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):
Zlata podloga se je povečala za 0,1 na 1.825,7.

Devize izven podloge so se zmanjšale za 39,5 na 356,6.

Vsota kovanega denarja se je zvišala za 16,4 na 438,3.

Skupna vsota posojil se je zmanjšala za 2,2 na 1.560,8, in sicer so se zmanjšala menična posojila za 2,1 na 1.314,9, lombardna pa za 0,1 na 245,8.

Vrednosti rezervnega fonda so se zvišale za 3,5 na 200,2, nepremičnine pa za 10,7 na 174,6.

Razna aktiva so se povečala za 3,2 na 2.269,0.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 45,4 na 5.905,9, skupna vsota obveznosti na pokaz pa se je dvignila za 34,4 na 2.597,0.

Skupno kritje znaša 27,59%, samo zlato kritje pa 27,19%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Finančni minister je odločil, da velja uradni tečaj francoskega franka do 31. maja 135 din = 100 frankov.

Narodna banka je izplačala dne 17. t. m. klirinške nakaznice po italijanskem kliringu do št. 13.413 z dne 1. februarja, v poljskem kliringu do št. 1052 z dne 26. septembra 1937 in v turškem do št. 1635 z dne 17. novembra 1937.

Po poročilu Francoske banke z dne 12. t. m. je ostalo stanje zlatih rezerv nespremenjeno, dočim se je obtok bankovcev povečal za 441 milijonov na 98,9 milijard frankov. Kovinsko kritje znaša 45,63%. Višina diskontiranih trgovskih menic je padla za 443 milijonov na 10 milijard.

Po poročilu Angleške banke je padel obtok bankovcev za 8 milijonov na 482,2 milijona funtov. Rezerve so se povečale od 22,3 na 28,1%. Vrednost depozitov se je povečala za 10,7 na 36,6 milijona din.

Vse hranilne vloge v poljskih denarnih zavodih so lani narasle za 600 milijonov zlotov na 3.800 milijonov zlotov.

Belgijska narodna banka je izdala v sedmih dneh za 3,4 milijarde frankov zlata. Po njenem izkazu se je zmanjšala zlata podloga sicer samo za 1,5 milijarde, toda tudi postavka »devize in zlate vrednote«, ki jo sestavljajo skoraj samo zlate vrednote, se je znižala za 1,87 milijarde frankov.

Letalski promet pri nas

Družba za zračni promet Aero-put je izdala za leto 1937. poslovno poročilo, iz katerega posnemamo. Število potnikov se je povečalo od 4620 na 5876. Letala so prevozila lani 55.552 kg prtljage, dočim leta 1936. le 33.917 kg. Število preletenih kilometrov je naraslo od 300.000 na 460.000 km. Od predvidenih poletov je bilo izvršenih leta 1936. 97,7%, lani pa 98,3%. Nesreče ni bilo lani nobene. Tuje družbe so preletele čez naše ozemlje 555.871 km, naša letala pa 457.470 km (leta 1936. le 321.277 km).

Družba ima 13 letal, 4 osebne avtomobile in 12 omnibusov.

Za leto 1938. so določene naslednje redne zračne zveze:

Bukarešta — Beograd — Zagreb — Benetke — Milan.

Beograd — Skoplje, Beograd — Zagreb, Beograd — Solija, Beograd — Sarajevo, Beograd — Sarajevo — Dubrovnik.

Skoplje — Solun.

Dubrovnik — Sarajevo — Zagreb — Dunaj — Brno — Praga.

Zagreb — Sušak — Ljubljana.

Dubrovnik — Tirana in Beograd — Dubrovnik.

Bruto dohodki družbe so znašali v letu 1936. 173, skoro za 6 milijonov din več kot leta 1936. Družba je lani odpisala 6,65 milijona din (predlani 2,6). Pri bilančni vsoti 168 milijona din je znašal čisti dobiček družbe 0,5 milijona din, za 10 tisoč din več kot leta 1936. Družba bo zaradi tega povišala dividendo od 4 na 5 odstotkov.

Obrestna mera je previsoka

Narodna banka naj zniža svojo obrestno mero

Današnje gospodarsko življenje je organizirano tako, da ne more skoraj nobeno podjetje živeti brez kredita. Dolžnosti, ki jih nalagajo na vsako podjetje država, banovina in samouprave, so tako velike, da jim more dostikrat zadostiti podjetje samo z najemom kredita. Pa tudi sama državna blagajna in samoupravne blagajne so navezane na kredit. Vsa investicijska delavnost javnih korporacij in države je odvisna od posojil. Država navadno najema posojila pri svojih državnih zavodih, samouprave pa pri drugih, pa tudi pri samoupravnih hranilnicah. A tudi zasebno gospodarstvo more dobiti sredstva za investicije večinoma le s kreditom. Ves cenen kredit pa so navadno že izčrpale država in samoupravne edinice. Zasebna iniciativa potem zastane. Posebno potrebuje kredite industrija, ki mora investirati v podjetje vedno nova sredstva, da ostane podjetje tehnično na višini. Če so ti krediti, ki jih dobi industrija, dragi, potem so primeroma dragi tudi proizvodi industrije in prenehajo biti zato konkurenčni. Podoben položaj je pri trgovini. Vsak trgovec je navezan na kredit. Če je ta kredit drag, potem trgovec ne more dati blaga po isti ceni kot njegov konkurent, ki dela s cenejšim kreditom. Tako se vidi na vsakem koraku, da je cenen kredit pogoj uspešnega napredka gospodarstva.

Največje važnosti je zato, da so krediti ceni. Vse pa kaže, da se pri nas na tako kreditno politiko ne polaga posebna važnost. Zlasti nihče ne misli na to, kako bi se omogočil malim in srednjim trgovcem, ki so dejanski posredniki med producenti in konsumentmi, cenen kredit. Posebno važno pa je to vprašanje sedaj, ko so trgovci izgubili zaradi likvidacije kmečkih dolgov velik del svojih terjatev pri kmetih. Njih terjatve so zamrzle, sami pa morajo do pičice natančno poravnati vse svoje obveznosti. A kako naj to store, če jim je cenen kredit nedostopen?

Danes je v naši državi denar zaradi visoke obrestne mere Narodne banke predrag. Trgovci se prav za prav ne bi smeli danes kredita niti poslužiti, pa čeprav bi mu bil na razpolago, ker mora danes delati s tako nizkim brutozaslužkom, da nikakor ne more kriti s tem zaslužkom visokih obresti. Če se vseeno posluži tako dragega kredita, potem je navadno tudi konec njegovega podjetja.

V trgovskih krogih je iz vseh teh razlogov že ponovno prodrla misel, da bi se moral ustanoviti za trgovce podoben privilegiran denarni zavod, kakor so Privilegirana agrarna banka, Zanatska banka itd. Enako ugodno kakor Zanatska za obrtnike, bi mogla delovati privilegirana trgovska banka za trgovce. Tudi industrialci so že postavili podobno zahtevo. Če so te zahteve v resnici upravičene in priporočljive, o tem nečemo zaenkrat razpravljati, na vsak način pa te zahteve dokazujejo, da je naša kreditna politika slaba in da trpi vsa zasebna iniciativa zaradi predragih kreditov.

Drugo sredstvo, ki se predlaga za zboljšanje kreditnih razmer, je predlog, da bi Narodna banka znižala svojo obrestno mero. S tem bi se pomagalo vsemu našemu gospodarstvu. Denarni zavodi bi na

ta način prišli do cenejšega denarja ter bi ga mogli tudi ceneje odajati dalje, cenen denar pa bi kakor ceneno blago hitro našel kupcev, to je interesentov iz vrst gospodarskih krogov, ki bi se tega cenene denarja poslužili in z njim oživili svoja podjetja. Ponovno se je v naši javnosti tudi že opozarjalo, da je obrestna mera naše Narodne banke mnogo previsoka, ker imajo skoraj v vseh drugih državah nižjo obrestno mero. Prav te dni so odločilni činiteљи na Českoslovaškem naglašali, kako je nizka obrestna mera Českoslovaške Narodne banke blagodejno vplivala na vse narodno go-

spodarstvo in delavnost. Zato je treba, da se tudi pri nas obrestna mera Narodne banke zniža. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker je napetost med debetno in kreditno obrestno mero pri nas izredno visoka. Vlagatelji dobe za svoj denar zelo nizke obresti, dolžniki pa morajo plačevati pretirano visoke obresti. Tako se dela škoda prav za prav na dve strani. Eden glavnih razlogov, če ne pride do oživljenja v poslovanju denarnih zavodov, je tudi v tem, ker je obrestna mera previsoka in se ne morejo kreditni posli razviti. Zato treba ponovno ponoviti zahtevo po znižanju obrestne mere.

Bilance nemških bank

Pred bančnim kongresom so bile objavljene nadrobne preglednice o stanju bank in primerjava z letom 1928. Navedeno leto so imele berlinske velebanke menično postavko 2,4, dolžniško 6,1 milijarde RM ali 1:2,5, lani ob koncu pa 2,7 in 3,4 ali 1:1,3, kar je dokaz za padeč kupčijske volje.

Za gospodarsko skupino privatni bančni obrt (podobno italijanski konfederaciji) je podal poročilo glavni poslovni vodja dr. Tewaag. Bančni obrt je lani zaposloval 68 tisoč 200 oseb in upravljal bilančno vsoto 23 milijard RM, h kateri se mora prišteti še avstrijska bilančna vsota 1,8 do 2 milijard.

Lastni kapital vseh zasebnih bank je znašal 2,3 milijarde RM ali 10% bilančne vsote, izkazani bruto dohodek 1 milijardo.

83% celotne bilančne vsote so imele velepodjetja.

35% celotne bilančne vsote so imele berlinske velebanke.

Konec 1936. leta je bilo stanje sledeče:

	osebja	bilančna vsota milij. RM
5 velebank	37.500	7.650
122 reg. in krajevni bank	12.350	3.350
96 posebnih bank	6.100	3.360
847 zasebnih bankirjev	8.400	1.560
28 zas. hip. bank	2.700	6.190

Osebjia so imele velebanke 74%.

Za razumevanje nemškega gospodarstva so pa važne tudi tako

imenovane posebne banke z bilančno vsoto 3,6 milijarde RM, ker spadajo vanje sledeče tvrdke in vrste:

	osebja	bilančna vsota milij. RM
37 branšnih bank	1.688	425
9 plačilnih društev	406	20
18 bank za finansiranje	551	135
8 koncernskih in upravnih bank	1.493	1.492
10 holding bank	46	44
3 čezmorske	811	363
Banka za nem. ind. obligacije	910	854

Vidna je moč koncernskih in upravnih bank (Banka nemškega dela, Nemška prometnokreditna banka, Nemška deželna banka), intenzivno kreditno poslovanje pa ima branšna skupina (10 agrarnih, 19 posestniških in stavbenih, 8 živinokotirnih bank). Bilančna vsota je v primeri s številom osebja zelo različna (50 do 192 tisoč RM prometa na osebo).

Izredno je padlo število bankirjev. Do vojne je bilo prijavljenih 1800 tvrdk, konec 1932. še 1350, konec 1935. leta 915, zdaj le še 740. Tej hudi koncentraciji odgovarja tudi padeč bilančne vsote od 3,6 do 3,8 milijard leta 1913. na 2,4 ali 2,5 v l. 1932. 1,74 leta 1935., 1,56 l. 1936. in 1,45 do 1,5 lani. Od 750 registriranih je bilo lani tretjina efektivkomisijskih, torej brez vlog. Izkazale so 8—10% ni čisti dobiček.

Kamena sol v Slov. goricah?

V Dragučevi pri Mariboru so pri vrtanju vodnjaka na leteli na visokoodstotno slano vodo

V neposredni bližini Mariboia, komaj par kilometrov od severne mestne meje, so delavci nepričakovano našli na visokoodstotno slano vodo. Naša država ima doslej le en sam solni rudnik, in sicer v Kreki pri Tuzli. Vsi znaki pa kažejo, da se ležišče soli nahaja tudi v Pesniški dolini pri Mariboru. A to se domneve uresniči, in bodo nadaljnje raziskave ugotovile, da gre res za sklade soli, potem je računati s tem, da se ob robu Maribora v doglednem času začne kopati sol. Kakšna je sol, to bo dognala preskušnja.

Pesniška dolina je precej močvirna, zaradi česar je na razpolago le malo pitne vode. Vodnjakov ni treba kopati globoko, ker se kmalu naleti na talno vodo, ki pa ni dobra. Zato se je lani restavratelj Alojz Lisjak iz Maribora, ki ima v Dragučevi na vznožju hribov, ki ločijo to vasico od Maribora, lepo posestvo, odločil, da si napravi vodnjak. Da bi dobil zadostno množino dobre pitne vode, je začel neki mariborski instalater, ki si je zato nabavil potrebne priprave, vrtati artezijski

vodnjak v precejšnjo globino. Stroji so letos prišli že do globine 160 metrov, vendar še ni zaželenega uspeha. Zemlja je sicer na več krajih vlažna, vendar še niso mogli pri vrtanju doseči močne vodne žile. Strokovnjaki domnevajo, da je treba vrtati vsaj 180 metrov globoko, da se pride do tolike množine talne vode, da jo pritisk dvigne na površino.

Pred nekaj dnevi pa nenadoma pričurila iz zemlje majhen potok, ki daje jedva dva litra vode na dan. Seveda je to le začetek in je računati s tem, da je v večji globini močnejša vodna žila. Ko pa so poskusili to vodo, ki je zelenkaste barve, ki pa se v posodi kmalu spremeni v gosto zelenkasto, so v veliko začudenje zapazili, da je močno slana. Voda je razen slanega okusa tudi grenka in celo malo kisla. Čim jo daš v posodo, zapaziš že v par minutah močan sesedek rdečkastostive barve. Kuhali so izcedek enega dne, to je dva litra slane vode, in so po popolnem izparevanju dobili dober ¼ kilograma rudninskih soli, katerim so seveda primešane raz-

lične rudnine. Dosedanja preiskava je ugotovila, da je v sesedku kakih 10 do 11% različnih soli, med njimi zelo velik del kamene soli. Kemična preiskava je baje že v teku, vendar je treba napraviti več dolgotrajnih poizkusov, da se dožene povprečni odstotek vsake sestavine.

Za zadevo se zelo zanimajo razni krogi in tudi znanstveniki. Lastnik posestva se je seveda odločil, da bo dal kopati še globlje, že zato, da po možnosti kmalu pride do dobre pitne vode. Razumljivo je, da mu je mnogo tudi na tem, da ugotovi, kakšni zakladi so v njegovi zemlji. Pred kratkim se je tudi eden njegovih sosedov, trgovec iz Maribora, odločil kopati artezijski vodnjak, ker bi tudi on rad prišel do dobre pitne vode. G. Lisjak namerava, če sedanje vrtanje ne bi imelo zaželenega uspeha, poskusiti srečo na drugem mestu.

Znano je, da je vsa pokrajina okrog Maribora bogata na raznih rudninah. Za to govore tudi geološke razmere. Na vznožju Slov. gorice imamo več slatinskih vrelcev in celo v središču Slov. gorice. V neposredni bližini vznožja hribovja, pri Selnici ob Muri, so ležišča nafte, ki jih že par let izkoriščajo, čeprav še v nezadostni meri. Okrog Maribora so, kar je bilo že opetovano dognano, velike množine rjavega premoga, ki ga pa skoraj nikjer ne kopljejo, ker se vsaj zaenkrat ne izplača. Kdor podrobno pozna pokrajino, se nikakor ne bo čudil, če se tu nahajajo plasti soli, saj je bilo v pravadnini tu morje, za kar govore tudi razno škrlje in najdbe drobnih školjk v apnencu. Vredno je vsakakor, da se zadeva slane vode natančneje preišče, da bomo vsaj vedeli, ali so sedaj nastale nade upravičene ali ne. A. B.

Dobave - licitacije

Gradbeni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 20. maja ponudbe za dobavo vodovodnega materiala; strojni oddelek pa do 23. maja za dobavo 20 ton negašenega apna.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. maja ponudbe za dobavo 1000 kg karbolineja.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 25. maja ponudbe za dobavo klobučne, lepenke, katodnih odvodnikov, ter jelovega jamskega lesa; do 15. junija elektr. jamskih svetlov, kompresorja ter transformatorjev.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 1. junija ponudbe za dobavo kokosove preproge, smrekovih desk, železnih pocinkanih obrobočev, železnih kljuk, mila in sode za pranje; do 6. junija ponudbe za dobavo bencina, požarnih cev, bombažnih trakov in sukanca; do 7. junija razne kuhinjske posode in potrebščin, volnenega ripsa, mornarskega sukna, satena ter igel, medenastih očesc ter aluminijastih loncev in pokri-vač.

Uprava Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 27. maja ponudbe za dobavo raznega jekla; do 28. maja elektrod, železne pločevine in jekla; do 30. maja 40.000 kg cementa; do 31. maja 24.000 kg azotne kisline.

LICITACIJE

Dne 23. maja bo pri Štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo 6000 m lanene platna; dne 25. maja 3000 zimskih volnenih mornarskih maj in dne 18. junija lanene in konopnene jadrenine.

Dne 14. junija bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo pločevinastih škatel za potrebe tobačnih tovarn.

Celo mnogi naši kadilci ne vedo,

da rase v Jugoslaviji najboljši tobak in da ljubljanska tobačna tovarna slovi pred vsemi drugimi v državi. Jugoslovanski tobak poznajo po vsem svetu zaradi njegove izvrstne kakovosti in prejšnja leta so budile razstave naše tobačne tovarne na velesejmu posebno zanimanje pri vseh inozemskih obiskovalcih. V resnici reprezentativno razstavo tobačnih izdelkov ljubljanske tobačne tovarne bomo videli na velesejmu tudi ob tej priliki od 4. do 13. junija.

Že v 24 urah barva, plestra in kemično snaki obleke, klobuki, škrobli in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
 Telefon št. 22-72.

Za organizacijo izvozne trgovine z Nemčijo

Izvozniki naj ustanove svoj prodajni urad

Pod gornjim naslovom je objavljen »Jugoslovanski Lloyd« članek, ki je važen tudi za naše izvoznike. Članek se glasi:

»Činjenica, da je skoraj polovica vsega našega izvoza navezana na dve veliki državi (Nemčijo in Italijo), v katerih se vedno bolj strogo izvaja kontrola uvoza, nam vsiljuje potrebo, da tudi mi preuredimo svoje trgovinske metode v izvoznem poslovanju. Posebno aktualno je postalo to vprašanje po priključitvi Avstrije k Nemčiji, ker je postal nemški trg naravnost usodne važnosti za vse naše gospodarske dejavnosti. Ravno te dni se pogajata naša in nemška delegacija, kako naj se z ozirom na priključitev v bodoče razvijajo nemško-jugoslovanski trgovinski odnosi. Tem pogajanjem moramo posvetiti največjo pažnjo, zlasti zato, ker se Nemčija prizadeva, da se čim bolj pritegne izvoz naših žitaric in surovin na nemški trg ter s tem doseže še bolj ozka zveza med našim in nemškim gospodarstvom. Zato je potrebno, da čim prej preuredimo svoje trgovinske metode tako v uvozu kakor tudi v izvozu trgovini. To pa je zlasti potrebno iz naslednjih razlogov:

Vpliv državne oblasti na uvozno trgovino v Nemčiji je ogromen. Ta vpliv se ne izvaja samo neposredno s tem, da obstoje za celo vrsto zelo važnih proizvodov centralne državne organizacije, ki imajo naravnost monopolno stališče (tako za žitarice, krmo, živino, jajca itd.), temveč je še s pomočjo sistema uvoznih dovoljenj tudi uvoz drugih predmetov, ki so formalno še pripušteni privatni iniciativi, dejansko v rokah omejenega kroga

tvrdk, ki delajo čisto po intencijah državnih oblasti. Ves uvoz je v Nemčiji dejansko pod kontrolo, tendenca vse nemške trgovinske politike pa gre za to, da se vsa uvozna trgovina osredotoči, v kolikor ni sploh v državnih rokah, v rokah majhnega števila čisto uvoznikov, dočim se razdeljuje uvožene dobrine potrošnikom po večjem številu grosistov in naravno še večjem številu detaljistov. Razumljivo je, da se more ta sistem z lahkoto izvajati, kadar je potrebno za uvoz vsakega predmeta uvozno dovoljenje. V Avstriji ni bilo tako, ker je bil avstrijski uvozni sistem mnogo bolj liberalen ter je bil krog uvoznikov znatno širši.

Poleg tega so v Nemčiji pod kontrolo tudi uvezne cene. Devizna dovoljenja se dostikrat izdajo samo pod pogojem predpisanih maksimalnih cen, ki pa so določene tako, da je grosistu in detalistu zajamčen določen dobiček, vendar pa ni pri tem potrošnik preveč obremenjen.

Posledica takšnega uvoznega sistema je ta, da so naši izvozniki prisiljeni prodajati svoje blago majhnemu številu uvoznikov (v kolikor ne obstoje za to blago državni uradi), te firme pa samovoljno ali po višjem nalogu diktirajo cene, ki jih morajo naši izvozniki sprejeti.

Naši izvozniki, ki so bili navajeni z Avstrijo na komisijsko trgovino, so sedaj pred novo in zelo težko situacijo. Posel za trden račun ima brez dvoma mnoge prednosti pred komisijskim poslom, če pa sme prodajati prodajalec samo ne-

katerim firmam in še po predpisanih cenah po vrhu, potem je izgubil tak posel vsak znak samostojnega trgovskega posla. Dejansko je položaj takšen: Prodajalec ne more izbirati kupca, dočim more kupce kupovati kjer hoče, dokler ne najde prodajalca, ki zaradi neizkušenosti ali iz lahkomišelnosti sprejme kupčevu ceno, ki mora v nobenem oziru ne ustrezati našim gospodarskim interesom.

Iz vseh teh razlogov je potrebno, da naši izvozniki ukrenejo potrebne korake v zaščito svojih interesov, da na primer ustanove skupno prodajno organizacijo za izvoz važnejših predmetov. Nedavno se je tudi res že poročalo v naši javnosti, da naši izvozniki ustanavljajo takšen skupen prodajni urad. Ta misel je zelo zdrava, aktualna in potrebna ter bi se morala tudi dejansko izvesti. Takšna organizacija je potrebna ne samo iz preje navedenih razlogov, temveč tudi zato, ker so s priključitvijo Avstrije k Nemčiji nastale velikanske spremembe tudi v poslovanju avstrijskih uvoznikov. Mnogi naši izvozniki si še ne morejo ustvariti novih zvez, nikakor pa ne bi bilo v interesu naše izvozne trgovine, da bi zaradi tega nastale perturbacije.

K temu članku bi dostavili, da je zlasti za naše sadne in lesne izvoznike posebne važnosti, da se takšen prodajni urad čim prej ustanovi. Posebno sadni izvozniki iz bivše Štajerske bi mogli takšen urad za sebe takoj ustanoviti. Nobenega dvoma ni, da bi mogli po uspešnem poslovanju tega urada z lahkoto pridobiti za ta urad tudi izvoznike iz drugih krajev.

interesi bi gotovo trpeli zaradi protitukrepov Češkoslovaške. Trditev, da bi mogla Nemčija v zvezi z Madžarsko in Poljsko zadušiti Češkoslovaško, pa sploh ne upošteva dejstva, da jemlje zdaj Madžarska zaradi dolgega gospodarskega boja z njo od CSR le še 2% celotnega češkega izvoza in da je tudi poljski delež prav tako neznaten.

Resna nevarnost

Edino resno orožje v nemških rokah je okolnost, da je Češkoslovaška celinska država. Vsa njena zunanja trgovina mora iti skozi katero sosednih držav, skozi Nemčijo z Avstrijo, skozi Madžarsko, Poljsko ali Romunijo. In večina tega prometa gre dejansko preko Nemčije — na Hamburg, oziroma preko Avstrije — na Trst. Nemčija torej lahko ovira češkoslovaško trgovino z zunanjim svetom že s

tem, da nalaga previsoke takse za prevoz. Že se širijo govorice, da bo Nemčija zvišala tarife za češkoslovaško blago, ki gre na Jadran. Naravna posledica takšne politike bi bila preložitev glavne prevozne poti čez madžarsko ozemlje (na Reko ali Trst), čez Poljsko (Gdynja ali Gdansk) in Romunijo (Konstanca ter črnomoške ostale luke). Za uspeh bi torej Nemčija potrebovala vsaj sodelovanje Madžarske in Poljske. Sodelovanje Romunije bi bilo za Nemce manj važno, ker bi veliki stroški za dolgo pot čez romunsko ozemlje v veliki meri onemogočili ta prevoz. Toda doslej Nemčija še nikakor nima zagotovljene tega sodelovanja. Nasprotno se poroča, da je Poljska že ponudila Češkoslovaški pomoč za preložitev glavne trgovinske izvozne poti na Gdynjo.

(Po »Manch. Guardianu«.)

Važnost izložb

Po izložbah se cenijo trgovine

Strokovni listi obširno pišejo o važnosti izložb in umetnosti razstavljanja blaga. Propaganda s pomočjo izložb je sestavni del tega, kar se imenuje reklama. V zadnjem času se je ta razvila v tej meri, da od nje že zavisi uspeh trgovine.

Pred desetletji so bile izložbe samo sredstvo, da se privabijo gledalci v trgovino. Tudi danes je to njih glavni smoter, vendar pa so izložbe še nekaj več, postale so že kulturni faktor, po katerem se sodi kulturna stopnja naroda. Kdor potuje po tujih deželah, ta bo to potrdil iz lastnih izkušenj. Če se dajejo v izložbe starinski modeli kuhinjske posode, staro orodje, potem more vsak sklepiti, da v tej deželi ljudje zahtevajo še vedno stare stvari in da so zaostali. Kjer pa so razstavljeni v izložbah samo moderni predmeti, tam žive ljudje moderne dobe.

Kvaliteta blaga, ki je razstavljena v izložbi, brez nadaljnjega dokazuje, da že imamo opravka s strokovno dobro vodeno trgovino, v katero ima lahko človek zaupanje. Odjemalci popolnoma pravilno pravijo: »Kjer se v izložbah kaže podjetniški duh, tam se vedno dobro kupuje. Nasprotno pa je potrebna vedno previdnost, kjer se opaža v izložbah zaostalost in zapuščenost.«

Izložbe so ogledalo časa. Vzorno urejena dekoracija izložb ne počuje samo, temveč ima tudi vzgojni učinek. Dostikrat se more kupec samo z ogledovanjem izložbe v par minutah orientirati o modi in bolje spoznati neke predmete, kakor če bere o njih cele ure strokovna dela.

Neoprostljiva nemarnost je, če niso izložbe urejene tudi z letno dobo ali še pravilneje, če niso korak pred njo. Če se nahajajo spomlad v izložbi še drsalke, pozimi pa škarje za rezanje rož, mora to vzbuditi pri gledalcu samo nezupanje do lokala.

Pravzaprav se samo po sebi razume, da bi morale biti izložbe vedno popolnoma urejene. Vendar pa se dostikrat opaža, da ostajajo v izložbi prazna mesta, ker se je kateri predmet odstranil, a ni postavil nov. S tem dobi gledalec vtis, da v tej trgovini ni popoln red, kar naravno ne privablja kupcev. Zato je treba naravnost določiti nameščenca, ki mora vedno skrbeti, da je izložba v popolnem redu.

Zelo slabo deluje, če je izložba prenatrpana z vsem mogočim blagom. Prizadevanje, da se v izložbi razstavi čim več blaga, ki je na prodaj v trgovini, samo škoduje preglednosti izložbe. Na ta način se dogaja, da sta razstavljena drug poleg drugega predmeta, ki med seboj ne harmonirata. Na kleščah se nahaja prececilnik za kavo, stroj za striženje las leži zraven kozarec za jajca itd. Pri prenatrpanih izložbah so take stvari vsakdanje. Zelo slab vtis dela tudi to,

če so v izložbi kartoni z noži, škarjami ali podobnimi predmeti ter so posamezni predmeti že odvzeti. Da bi se na prazna mesta pričvrstili novi kosi, bi bil potreben le majhen napor, a niti tega ne store nekateri. Odjemalci mislijo, da so že drugi izbrali najboljše kose, da morajo kupiti le ostanke, grede zato raje v drug lokal. Čeprav je to samo malenkost, vendar je treba tudi nanjo misliti.

Izložba mora biti tudi vedno živa. Njena slika se mora vedno menjavati, da ne postane dolgočasna. Posebno velik uspeh imajo danes tako imenovane **poslušne razstave**, zlasti one kulturno historične vrste, ker vzbujajo vedno zanimanje ljudi. Poleg tega pa se morejo takšne ideje izvesti z majhnimi stroški. Kot primero navajamo naslednje motive: od školjke za črpanje vode do lesene žlice in do modernega jedilnega pribora — Primerjava starega svedra, kakršnega uporabljajo divji narodi in modernega aparata za vrtnanje — Od sekire iz kamene dobe do sekire iz železa — Razvoj peči. — Itd. Posamezni predmeti se morejo tudi sposoditi, morejo se tudi imitirati in vendar bo izložba zanimiva in vsak se bo pred njo ustavil.

Kdo more danes napovedati, kakšne bodo izložbe čez pol stoletja? Danes imamo posebno industrijsko panogo, ki proizvaja opreme in dekoracije za izložbe. Vsakomur je tudi znano, kako je napredovala elektrotehnika glede razsvetljavanja izložb. Spominjamo samo na nočno razsvetljavo izložb, ko se izložba razsvetli, kakor hitro se ji približa človek, nadalje na kino predstave v izložbah, svetlobne fontane itd. Izložbe so postale v modernih mestih poulična gledališča v pravem pomenu besede. Zato zanimivo urejene izložbe vedno privabijo oči sprehajalcev, najsi so bogati ali revni, veliki ali mali, moški ali ženske. Spominjamo samo na velike izložbe igrač o božiču, ko se vse tare pred temi izložbami.

Konec je časov, ko se je ureditev prepustila mladim nameščenecem ali celo vajencem. Izložbeni aranžer je danes v vsaki napredni trgovini cenjena osebnost.

Stvar psihološke tehnike prodajanja je, da se zagradi potrošnike za njih trenutno razpoloženje in da se v njih s tem vzbudi volja za nakup. Vsak poznavalec ljudi ve, da zavisi razpoloženje človeka od njegove momentane okolice, od letne dobe, od vremena, dnevnih dogodkov itd. Zaradi tega se morajo aranžerji izložb vživeti v dušo ljudi, da najdejo pravi duševni kontakt z njimi. Za vsako žalost in veselje, s katerim sočustvuje publika, bo našel sposoben dekorater idejo, ki bo našla odziv zaradi splošnega razpoloženja ljudi. Kdor je v tem strokovnjak, ta bo imel od tega tudi koristi.

Možnosti gospodarskega pritiska na Češkoslovaško

V poročilih o francosko-angleških pogajanjih glede Srednje Evrope se je večkrat omenjala neka francoska spomenica o gospodarski zadušitvi Češkoslovaške. Ta spomenica pravi, da je »Anschluss« gospodarsko izročil CSR Nemčiji.

Možnosti Nemčije, da dejansko sestrada Češkoslovaško, so odvisne od tega, koliko je CSR zmožna, da se vzdržuje sama z lastnimi pridelki. Od vojne sem je CSR s smotno agrarno politiko zelo zmanjšala svoj uvoz živil. Tako je od leta 1928. do 1935. uvoz kmetijskih pridelkov padel za 75%. Kar se tiče žita, je imela CSR leta 1936. celo nekaj presežka za izvoz pšenice, ječmena in ovsu ter dovolj rži, uvažati pa mora nekako 25% potrebne koruze. Približno dovolj je imela tudi krompirja, zelenjave in mlečnih izdelkov; ves čas je bila eden glavnih svetovnih izvoznikov za pesni sladkor in hmelj. Za svojo porabo mesa ima dovolj goveje živine, mora pa uvažati še vedno prašiče in proizvode prašičereje. Uvažati je morala zadnja leta tudi večino sadja in rastlinskih olj. Še važnejše je to, da mora še v veliki meri zunaj nakupovati gnojila. Dejansko so prašiči, sadje, rastlinska olja in korusa izmed hraniv njeno edino važno uvozno blago. V vsem ostalem se lahko prebra-

njuje sama, če ima dobre letine in dovolj gnojil.

Neposredno sestradali Češkoslovaško bi bilo torej po statističnih podatkih precej težko. Seveda pa bi lahko gospodarska blokada proti CSR resno razkrojila ves njen gospodarski sistem.

Moč Češkoslovaške

Uspeh take blokadne politike bi zavisel od štirih glavnih postavk: 1. do katere mere je Češkoslovaška odvisna od uvoza surovin; 2. koliko je odvisen njen proizvodni sestav od izvoza; 3. kolikšna je njena normalna trgovina z Nemčijo (in z Avstrijo) ter z eventualnimi sodelavci Nemčije pri tej blokadi, in 4. najvažnejše — koliko trgovine ima z drugimi državami, v katere pa mora prevažati svoje proizvode po ozemlju Nemčije ali ozemlju njenih morebitnih zaveznikov.

V primeri z mnogimi drugimi industrijskimi deželami je Češkoslovaška dobro založena z domačimi surovinami. Lesa mnogo izvažajo. Ima tudi več ko dovolj rjavega, čeprav le malo črnega premoga, in lahko sama krije več ko polovico svoje porabe železne rude. Pridobiva tudi nekaj mangana, svinca in drugih rud, a ne dovolj za svoje potrebe. Mnogo uvažajo rudninskih olj, surovega bombaža in volne.

Angleški trgovinski tajnik v Pragi je pred kratkim označil Češkoslovaško kot »eno najbolj izrazitih izvoznikov držav sveta«. Pred nekaj leti se je računalo, da izvažajo CSR nekako 30% svojih izdelkov. To ni tako visok odstotek kakor pri Belgiji in Danski (po 51%) in nekaterih drugih manjših državah, toda le precej višji ko pri Angliji s 25, Franciji s 24 in

Nemčiji s 23%, in neprimerno več ko pri Zedinjenih državah Severne Amerike s 7 ali Sovjetski Rusiji s 4%. Razen tega je odstotek izvoza pri nekaterih čeških industrijah še posebno visok, kakor n. pr. 50% za sladkor, steklo in papir, nad 70% za tekstilije, kmetijske stroje in emajlne izdelke.

Nemčija je največji trg Češkoslovaške in tudi njena največja dobaviteljica. Vendar se važnost »Velike Nemčije« za češkoslovaško trgovino pretirava. Češkoslovaška je namreč namenoma zelo razvila tudi že svojo zunanjo trgovino z Združenimi državami in z Anglijo, ki sta med njenimi odjemalci že na drugem in tretjem mestu, medtem ko je njena trgovina z Nemčijo naglo padala. Leta 1922. je dala sedanja Velika Nemčija Češkoslovaški še celih 36% celotnega uvoza in odzvela 41% njenega izvoza. Leta 1937. pa sta bila ta dva deleža le še 19 oziroma 21%.

Ena petina trgovine katere koli države je gotovo važen, a še ne odločilni del gospodarske bilance. V letih 1906/10 je Srbija uspešno prebila boj kot Avstroogrske, katere je sicer normalno odzvela nad 80% srbskega izvoza; uspelo ji je to z razvojem trga v Nemčiji in drugod. Z druge strani je seveda jasno, da bi utegnile biti nekatere industrije (zlasti tiste v nemških čeških pokrajinah) izredno močno prizadete. Nemčija kupi nadalje največji del češkega lesnega izvoza. Ona in Avstrija sta odzemale ves češki izvoz premoga. Sicer bo pa Češkoslovaška najbrže zdaj itak izgubila ves avstrijski trg za svoj premog in jo bo nadomestilo Porurje. Toda nemška gospodarska ofenziva bi bila dvorezen meč: mnogi nemski

Trgovci!

PREŠITE ODEJE

nabavite najceneje pri industriji odev

F. Dobovičnik • Celje

Tržna poročila

Zitni trg.

Cena pšenice je v zadnjih dnevih popustila. Na novosadski borzi je notirala baška pšenica od 230 do 236, sremska po 233 do 235 in potiška 236 do 240. Cene so torej le neznatno popustile ter so še vedno mnogo previsoke. Na lokalnih trgih pa se še vedno gibljejo med 250 in 260 din. Posledica tega je, da cena kruha v vseh mestih še naprej narašča. Ker se na beograjski borzi sploh ni pojavilo blago, se more sklepati, da špekulacija računa še nadalje s povečanjem cen. Kakor računa »Jugoslovenski kurir«, znaša razlika med prizadovimi in tržnimi cenami 90 milijonov din; med sedanji cenami ter cenami po svetovni kvaliteti pa 120 milijonov din, če se računa, da znašajo zaloge še 10.000 vagonov. Tako visoko pa cenijo zaloge strokovnjaki. »Jugoslovenski kurir« dostavlja, da bi moral Prizad kontrolirati izvoz in ne dopustiti, da naraste cene do te višine. Kakor poročamo na drugem mestu, se je skušal Prizad izmazati iz težke situacije na ta način, da se je kratko malo umaknil s trga. S tem pa je prav za prav dokazal, da je odveč, ker se v skrajni sili ni mogoče nanj zanešati.

Iz Severne Amerike poročajo o zelo ugodnem stanju posevov. Nekateri računajo, da bi mogle imeti Združene države Severne Amerike tako veliko preobilico pšenice, da bi ta krila vsa enoletna svetovna uvozna potreba. Ze sedaj pritiskajo ugodne vesti o stanju posevov v Ameriki na ceno pšenice. In ta pritisk se bo moral pokazati tudi pri nas.

Koruzi se je zaradi povpraševanja izvoznikov dvignila v ceni ter velja vagonsko blago franko Indija 120 din. Na tujih trgih pa je tendenca za koruzo mlačna. Po poročilu iz Argentine, bo tam letina koruze po količini zelo dobra, po kakovosti pa srednja.

Sadni trg.

Na italijanskih trgih so se pojavile prve češnje, ki so pa zelo slabe. V Milanu se plačujejo te češnje po 250, 300 in 350 lir za metrski stol.

Ker se začneja sezona sadnega izvoza, opozarjamo vse zainteresirane osebe, da je treba za prejem »uverjenja za izvoz«, ki ga izdaja odsek za sadje Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, predložiti naslednje listine: 1. prošnjo, kolkovano z 10 din. 2. Overjen prepis protokola firme. 3. Overjen prepis obrtnega dovoljenja v smislu zakona o obrti. 4. Kolek za 20 din.

Zivinski trg.

Na dunajskem trgu so bile te cene: voli po 0'83 do 1'40 šilinga, oziroma 0'55 do 0'99 RM, biki po 0'85 do 0'114 Š (0'50 do 0'76 RM), krave po 0'81 do 1'02 Š (0'54 do 0'68 RM), mršava živina 0'52 do 0'79 Š (0'35 do 0'53 RM). Trg je bil miren ter so ostale cene v primeri s prejšnjim tednom nespremenjene.

Dovoz zaklane perutnine na dunajski trg je bil v preteklem tednu mnogo večji kakor v prejšnjem. Samo iz Jugoslavije je prišlo 13 tisoč 800 kg. Iz madžarske pa okoli 45.000 kg. Ponudba je bila mnogo večja kot povpraševanje ter je ostalo zato mnogo blaga neprodanega. Jugoslovanske kokoši so se prodajale po 2'20, madžarske po 2'30 šilinga. Naše piške so po kvaliteti zelo slabe ter so zato dosegle znatno nižjo ceno od madžarskih, ki so se plačevale po 4 do 4'50 šilinga.

Zagrebski sofijski sejem

Lepo vreme je na sejemu zelo ugodno vplivalo ter je bil dogovor

zelo velik. Ker je bil letos sofijski sejem istočasno z rednim tedenskim, je bil dogovor za 1167 grl večji ko lansko leto. Tujih kupcev za govejo živino ni bilo in so ostale cene v glavnem neizpremenjene. Zaradi večje ponudbe so cene teletom padle za 50 par. Prašiče pa so kupovali tudi tuji trgovci.

Dogovor: 48 bikov, 704 krave, 158 junic, 36 juncov, 234 telet, 125 volov, 654 konj in žrebet, 612 svinj, 12 koz in 476 pujskov.

Cene (za kg žive teže): biki po 4'50 do 5, krave za klobase po 2'50 do 3, krave za klanje po 3'50 do 4'50, junice po 4 do 5'50, za rejo po 900 do 1200 (za žival), voli I. vrste 5'50 do 5'80, II. po 4'50 do 5, živa teleta po 5'50 do 7'50, zaklana po 8 do 10'50, debeli prašiči po 9 do 9'75, drugi po 7 do 8, zaklani po 12 do 12'75, pujski po 70 do 120, ovce po 100 do 130, lahki konji po 5 do 6 tisoč, srednji po 7 do 8 in pol in težki 11 do 12 tisoč din za par. Žrebeta po 1800 do 2800 za grlo. Konji za klanje po 2 do 2'50 din.

Detelja po 70 do 100, otava po 70 do 80, seno po 40 do 60, slama za steljo po 40 do 60 za 100 kg; drva po 110 do 125 za kub. meter; krompir po 1'5 do 1'75 din za kg.

Stanje naših kliringov

Po izkazu Narodne banke je bilo stanje naših kliringov z dne 14. maja 1938 (vse številke v milijonih dolične valute) naslednje:

Pasivni kliringi:

		14. V. 1938	Razlika proti 7. V.
Švica	Šfr	2'62	-0'23
Češkoslovaška KČ		143'23	+2'19
Belgija	Bga	3'02	-0'17
Romunija	din	10'67	+1'15
Madžarska	din	37'04	-0'96

Aktivni kliringi:

Italija stari	lir	19'81	-0'31
Italija novi	din	121'83	-4'55
Poljska	din	12'47	-0'42
Bolgarska redni	din	0'21	-0'40
Bolgarska turizem	din	0'39	-0'02
Turčija	din	12'14	-0'17
Španija	pezet	2'85	nespremenjeno
Nemčija	RM	10'68	-1'76

Zunanja trgovina

Nemška vlada je znižala z veljavnostjo od 15. maja dalje vse tarifne postavke z avstrijskih železniških postaj do obmejnih postaj za 25 odstotkov. Dovoljene so posebne olajšave za tranzitni prevoz lesa, železa, jekla in kovinsko blago.

Nemško - češkoslovaški plačilni sporazum z dne 10. XI. 1931. bo veljal od 1. junija dalje za Avstrijo.

Zveza češkoslovaških trgovin za porcelan zahteva od vlade, da prizna za čsl. porcelan, ki se izvažajo v Jugoslavijo 12 odstotne premije.

Češkoslovaška je uvozila v prvem letošnjem četrtletju vina v vrednosti 6'3 milijona KČ (lani 5'4). Iz Italije je uvozila vina za 1'8 milijona KČ (lani 1'2), iz Jugoslavije 1'2 (lani 0'4), iz Madžarske 1'0 (1'3) in iz Grčije 0'9 (0'9) milijona KČ. Najbolj se je povečal uvoz vina iz Jugoslavije.

Ker je Nemčija odpravila davek na šampanjec ter tarifarno izenačila vino s šampanjcem, je narasla potrošnja šampanjca v Nemčiji za štirikratno. Dočim je l. 1932. znašala potrošnja le 4'8 milijona steklenic, je znašala lani že 19'6 milijona steklenic. Še vedno pa se potroši v Franciji trikrat toliko šampanjca kakor v Nemčiji.

Velika angleška avtomobilska tvornica Rools-Royce bo izplačala za l. 1937. 22,5 odstotno dividendo.

Štev. 6178/38.

Nabava.

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 8. junija 1938. neposredno pismeno pogodbo za dobavo 800 kg strojnega, 200 kg dinamita, 1000 kg vulkanskega olja, 400 kg strojne masti in 200 kg petroleja. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. maja 1938.

Elektrifikacija italijanskih železnic se nadaljuje z vso paro. Ze danes je elektrificiranih 4000 km železniške proge. Italija boče doseči, da bo mogel potnik prepotovati vso Italijo do Kalabrije v električnem vlaku.

Na seji fašistične zbornice v Rimu je bilo sklenjeno, da se izda 120 milijonov lir za izredna gradbena dela v Siciliji ter za zboljšanje higienskih razmer.

Brazilijska vlada bo letos uničila samo 30% kave, dočim je druga leta uničila 64%. Ker je Brazilijska popolnoma spremenila svojo izvozno politiko, je mogla znatno povečati izvoz kave in zato ji sedaj ne bo treba uničiti toliko kave ko druga leta. Ali pa se res ne bi mogla kava bolje uporabiti, kakor da se uniči?

Povprečna cena avstralske volne je padla od 14,80 funta v marcu na 13,12,2 v aprilu. Cena je padla, ker se je dovoz volne povečal, prodaja pa znižala.

Za tvornico aluminija, ki se ustanavlja v Brit. Indiji, bo dobavila vse stroje v vrednosti 20 milijonov KČ češkoslovaška tvrdka škoda.

»Moj oče je delal sode, jaz pa odec«

Je pel slovenski pesnik. Sodarstvo je pri nas v resnici tako razvito, da zasluži opevanje pesnikov. Sodarstvo se je pri nas tako dobro razvilo, ker pridelujemo mnogo vina. Slovensko vinogradništvo pa obstoji, odkar so se Slovenci naselili v teh pokrajinah, kjer so že prej Rimljani pridelovali vino. V Slovenijo prihajajo kupovat sode iz vse države in naši sodarji, ki znajo dobro ceniti pomen velesejma, razstavljajo vsako leto svoje izdelke na velesejskih prireditvah. Tudi ob tej priložnosti, na pomladnem ljubljanskem velesejmu od 4. do 13. junija ne bodo izostali.

Doma in po svetu

Predsednik jugoslovanske narodne skupščine Čirić je bil sprejet od predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša v avdienco.

V vrstah združene opozicije v Dalmaciji je prišlo do odkritih bojov in sicer med pristaši bivše SDS pod vodstvom dr. Leontića in med pristaši bivše HSS pod vodstvom posl. Kaliterne. Polemika se vodi tudi že po časopisih. Vse kaže na to, da so v vrstah HSS nejevoljni, ker je razvil dr. Leontić preveliko aktivnost.

Minister za soc. politiko in nar. zdravje Cvetković je že toliko ozdravel, da je mogel zapustiti bolnišnico.

Za apostolskega nuncija v Beogradu je imenovan dosedanji nuncij v državi Čile Ettore Felici. Svoje mesto bo nastopil sredi junija.

Za tržaškega škofa je bil imenovan msgr. Anton Santin, dosedaj škof na Reki. Bivši tržaški škof dr. Fogar je moral odstopiti iz vzrokov, o katerih ni treba tu podrobneje pisati.

V Ljubljani je umrl v visoki starosti 75 let notar Karl Pleiweis. Pokojnik je bil odlični pravnik in soustanovitelj društva »Pravniki«, čigar zvesti član je bil 40 let. Bil je znan tudi kot izredno družaben človek. Bodi mu ohranjen svetel spomin, žalujemo naše sožalje!

Novost za dvoje gosli. — 100 slovenskih narodnih napevov v V. zvezkih. Zložila Učiteljska tiskarna. Prvi zvezek je izšel — 12' dinarjev. Drugi izide v najkrajšem času. Naročite lahko vse delo, dostavljali bomo sproti, ko bodo izšli.

Za predsednika okrožnega sodišča v Murski Soboti je imenovan dosedanji predsednik okrožnega sodišča v Mariboru Fran Zihner. Istočasno so bili imenovani tudi vsi drugi sodniki ter potrebno pisarniško osebje. Za državnega tožilca v Murski Soboti je bil imenovan dr. Albin Juhart. Sodišče bo začelo poslovati že 1. junija t. l. Začasno bo nameščeno v bivšem Szaparyjevem gradu, kasneje pa bo zidala murskosoboška občina posebno poslopje za sodišče.

Za izpopolnitev pristanišč in pomorskega prometa je ministrski svet dovolil kredit 100 milijonov dinarjev.

Za šefa tiskovnega urada zagrebške občine je bil imenovan bivši direktor »Novosti« Slavko Jurišić. Zagrebška občina je pravilno razumela, da spadajo na takšno mesto samo zelo verzirani novinar-

ji; druge občine in uradi tega doslej še niso razumeli.

Osješki Nemci zahtevajo, da se v ljudskih solah otvorijo nemške vzporednice.

»Chromosa«, jugoslovanska tvornica kemičnih proizvodov je dosegla lani pri glavnici 5 milijonov 280.339 din čistega dobička. Za investicije je izdala družba 3,2 milijona din.

Jugoslavenska plovdba d. d. Sušak je imela lani pri glavnici 6 milijonov din za 1,1 milijona din dobička. Njeno brodogradnjo je v bilanci ocenjeno na 12,9 milijona din.

Atlantska plovdba d. d. Sušak je pri glavnici 7,5 milijona din dosegla 2,37 milijona din čistega dobička. Vrednost brodogradnje se navaja v bilanci z 9,6 milijona din, dolžniki z 10,5, fond za obnovo tonaže s 4,5 in fond za popravilo ladij z 1,3 milijona din.

V tvornicah Kranjske industrijske družbe je zaposlenih sedaj 3.850 delavcev, za 1.660 delavcev več ko lani. Vseh nameščenec pri Kranjski industrijski družbi pa je nad 4000.

Nemška vlada je izdala zakon o napravi prekopa, ki bo zvezal Reno, Meno in Donavo. Novi prekop mora biti gotov do l. 1945. Potrebna sredstva za napravo prekopa se bodo vsako leto vstavila v državni proračun.

Ker Sovjetska Rusija še nadalje odločno podpira Kitajce z orožjem, poročajo listi, da Japonska ne bo več mirno gledala tega podpiranja Kitajске. Nekateri mislijo, da ni izključeno, da pride zaradi tega še do vojne med Rusijo in Japonsko.

Japonski poslanik je kategorično demantiral vest nekega londonskega lista, da je bil med Japonsko in Mehiko sklenjen tajni petrolejski dogovor. Japonski poslanik je izjavil, da že več mesecev ni videl mehiškega predsednika generala Cardenas.

Turška vlada je najela z jamstvom angleške vlade v Londonu posojilo 16 milijonov funtov, ki ga bo porabila za postavitve lastne oboroževalne industrije, za zboljšanje prometnih zvez in za modernizacijo pristanišč.

38 milijonov mladice je vložila nemška ribogojna uprava za okrepitev zaroda l. 1937/38. v Bodensko jezero.

V Franciji pripravljajo zakonski načrt, s katerim bi se zelo poostri kazni za volune ter bi se mogla v nekih primerih izreči tudi smrtna kazen. Novi zakon utemeljuje s tem, da se v zadnjem času zlasti na ozemlju Maginotove linije opaža povečana delavnost špionov.

Radio Ljubljana

Sobota dne 21. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Prenos promenade koncerta — 18.40: Strokovno šolstvo gradi temelje načrtnemu gospodarstvu (ing. arh. Rado Kregar) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Tragično navdahnjenje Filipa Višnjica — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Preljubni mesec maj (V. večer muzikomedijskih) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 22. maja. 8.00: Koncert Radijskega orkestra — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Koncert ruskega seksteta — 9.45: Verski govor (dr. Rank) — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve na Rakovniku — 11.00: Otroška ura (gdc. Manica Komanova) — 11.30: Koncert rad. orkestra — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 17.00: Koristne živalice na vrtu (Strelkelj Josip) — Tržna poročila — 17.30: Prenos pevskega koncerta Podmladka Jadranske Straže z Rakeka — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Vseslovenska ideja v hrvatskih političnih pokreth — 19.50: Prenos majniške pobožnosti iz trnovske cerkve v Ljubljani — 20.30: Koncert plesne glasbe. Sodelujejo Adamič Bojan in njegov orkester ter Jožek in Ježek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek dne 23. maja. 12.00: Naši operni pevci in pevke (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 18.00: Prva pomoč pri poškodbah po napačnih iz zrak (dr. L. Klinc) — 18.20: Plošče — 18.40: Narodno blago z Gorenjskega (g. B. Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura; Vodovod v Suhli krajini — največji pokrajinski vodovod (Janko Hafner, novinar, Ljubljana) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.00: Pevski koncert zbora orglarske šole (vodi g. dr. Fr. Klimec) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnik«.

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s specijijo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudni-

skih vodā

Brzjavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886

poslovne knjige

kakršne nudi

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI, KOPITARJEVA 6/II

»Indus« družba z o. z.

tovarna usnja, jermen in usnjenih izdelkov

Telegr. »Indus«

LJUBLJANA

Telefon inter. 25-28

vse vrste usnja
pogonska jermena
okrogla jermena
šolske jermena
aktivke
listnice
denarnice
gamaše
kolesne torbice
i. t. d.

Zahtevajte ponudbe!